

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Настојимо да до 2025. испунимо програм „Србија 2025“, да нам просечна пензија буде 440 евра. Будући да је просечна пензија сада 390 евра, на добром смо путу да свој план и обећања остваримо, рекао је директор РФ ПИО Реља Огњеновић

КОНТАКТ ЦЕНТАР
Радним данима
8-15h

0700/017-017
по цени локалног позива

011/3060-680
за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

СВЕОБУХВАТНА ПОМОЋ ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Реља Огњеновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић

Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742

e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
011/2030-744

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Будућност у топлом свету

Лето 2023. било је најтоплије забележено од 1850. године, а ово би могло бити подједнако врело. Интензивни топлотни таласи последњих година шаљу оштро упозорење човечанству али ти узлози нису ипак подједнако велики у свим старосним групама. Старије особе су у знатно већој опасности да доживе озбиљне последице по здравље током периода дуготрајне врућине.

Постоји општи тренд у побољшању очекиваног животног века али климатске промене повећавају учесталост и интензитет излажања топлоти, каже Ђакомо Фалчета, истраживач Евро-медитеранског центра за климатске промене у Италији и водећи аутор студије о изложености топлоти старијих особа, објављене у мају ове године у часопису Nature Communications. Ова студија доводи у корелацију старост дате популације са температуром у региону како би предвидели у којој мери ће топло време утицати на старије људе.

Аутори студије закључили су да ће до 2050. године више од 23 одсто светске популације старије од 69 година живети тамо где вршне температуре достижу преко 37,5°C, у поређењу са само 14 одсто те старосне групе данас. Број људи изложених ризику од екстремне врућине у свету ће се најмање удвостручити до 2050. године, а број старијих који су редовно изложени хроничној и акутној топлоти до средине века порашће за око 200 милиона, наводи Фалчета.

Демографске промене су у покрету и у суштини су незауштављиве, а то значи, упозоравају научници, да је последњи тренутак за велику климатску акцију.

– Желимо да наше становништво стари, желимо да искористимо знање старијих. Желимо да славимо њихов живот. Кли-

матске промене су проблем са којим треба да се суочимо. Треба да променимо планету како бисмо задовољили потребе људи који све више имају срећу да доживе дубоку старост – истиче Дебора Кар, аутор бројних студија и стручњак за старење на Универзитету у Бостону.

Док акције за климу не покажу резултате, старији ће остати једна од популација најрањивијих на њене ефекте, што их ставља у повећан ризик за низ здравствених стања. Старије особе не могу да се прилагоде наглим променама температуре тако брзо као млађи, а хронична врелина их излаже повећаном ризику од дехидрације, топлотног удара, промене крвног притиска, грчева у мишићима и вртоглавице.

Када се суочи са порастом температуре, људско тело има два главна алата за терморегулацију: зној и циркулацију крви. Зној ослобађа топлоту када испарава али у поређењу са младима и људима средњих година, старији људи се не зноје толико. Они у суштини имају мање ефикасан систем хлађења, не презнојавају се ни на екстремној врућини.

Други алат је повећана циркулација крви која извлачи топлоту из тела до површине коже. Током великих врућина срце је некад принуђено да пумпа два до четири пута више крви сваког минута него што би морало хладнијег дана. Здравно срце може да поднесе своје додатно пумпање, али људи

који пате од срчаних болести и других кардиоваскуларних проблема морају знатније да се боре. А све интензивнији и дужи топлотни таласи подижу температуре и током ноћи спречавајући да се телесна температура ресетује када сунце зађе.

Дешава се, често, и да лекови које користе старије чине осетљивијим на топлоту. Неки препарати за лечење хроничних болести смањују способност знојења, а дехидрација је нежељени ефекат бета блокатора и диуретика који се користе за контролу крвног притиска. Лекови такође најбоље делују када се чувају на температури до 25°C и могу да изгубе своју ефикасност ако се не држе на хладном месту током врелих дана.

Врућину, дакле, без обзира да ли нам смета или не, треба схватити веома озбиљно. Остати у затвореном и замраченом простору, пити доста течности, јести редовно, пожељно храну са великим процентом воде. Користити клима уређај ако га имамо (помаже и влажан пешкир на потиљку), не користити рерну, ставити лекове на хладно место и – стално пратити симптоме као што су грчеви у мишићима, вртоглавица, главобоља, слабост или мучнина.

Ако уз то живите сами и забринути сте, замолите некога да вас с времена на време позове или обиђе. Такође је добра идеја да и ви проверите друге за које мислите да би могли да се боре са истим тешкоћама на овој врућини.

М. Јовановић

СУСРЕТИ ДИРЕКТОРА ФОНДОВА/ЗАВОДА ПИО ОДРЖАНИ У ТЕСЛИЋУ

Изазови електронске размене документације

Традиционални Сусрети директора фондова/завода за пензијско/мировинско и инвалидско осигурање држава насталих на простору бивше СФРЈ одржани су 14. пут по реду, од 10. до 12. јуна, у Теслићу, у Републици Српској.

Републички фонд ПИО на овогодишњим сусретима представљали су директор Фонда Реља Огњеновић, заменик директора Фонда др Александар Милошевић, директор Сектора за остваривање права из ПИО, Владимир Станковић, директорка Сектора за финансијске послове, Бојана Поповић, и директор Сектора за информационе технологије, Машан Булатовић. Централна тема овогодишњих Сусрета била је „Изазови електронске размене документације између носилаца осигурања – потребе и могућности беспирне комуникације и пословања у савременом свету“.

Како је у изјави за медије рекао директор Фонда ПИО Реља Огњеновић, ово окупљање представља добру прилику да сви фондови на простору бивше Југославије размене искуства како би се разрешили и проблеми који су постојали у прошлости, али и како би се унапредила сарадња у будућ-

Делегација Фонда на Сусретима директора: директор Сектора за ИТ, Машан Булатовић, заменик директора Фонда др Александар Милошевић, директорка Сектора за финансијске послове, Бојана Поповић, директор Фонда Реља Огњеновић и директор Сектора за остваривање права из ПИО, Владимир Станковић

ности. Он је, одговарајући на питања новинара, рекао да су пензије у Србији у последње две године повећане за чак 56 процената.

– Ту не намеравамо да станемо. Гледамо да до 2025. испунимо програм „Србија 2025“, да нам просечна пензија буде 440 евра. С обзиром на то да просечна пензија сада износи 390

евра, на добром смо путу да свој план и обећања испунимо. Поред повећања пензија, које је најзначајнији вид помоћи пензионерима, ми помажемо и на други начин, тако што шаљемо пензионере бесплатно у бање. Ове године смо упутили 22.000 пензионера на 10 дана бесплатно у бање, уз плаћен превоз и уз пратиоце. Поделили смо

55.000 солидарних пакета, али и покренули пројекат Пензионерска картица, на иницијативу председника државе, где је више од 1.150.000 пензионера добило Пензионерску картицу нове генерације, са којом у објектима широм државе имају право да остваре попусте. То су апотеке, трговине, Ер Србија, Србија воз. Гледамо да на свеобухватан начин помогнемо пензионерима како би њихов динар вредео више – казао је Реља Огњеновић.

Током трајања састанака, директор Огњеновић је говорио и о финансијском пословању Фонда ПИО, добрим показатељима када су у питању изворни приходи Фонда, улагању у информационе технологије у циљу унапређења основне делатности Фонда, као и о побољшању услова у просторијама Фонда кроз реконструкцију филијала широм државе.

У стручном делу Сусрета, директор Сектора за остваривање права из ПИО, Владимир Станковић, појаснио је које су измене Закона о ПИО на снази од почетка ове године, а у склопу главне теме говорио је о електронском пословању Фонда ПИО.

– Сврха успостављања електронске размене података про-

писаних обрасцима за спровођење споразума о социјалном осигурању, као и других података који су од значаја за остваривање и коришћење права из пензијског и инвалидског осигурања, јесте ефикасно спровођење споразума и административних споразума, смањење административних трошкова, убрзање поступка остваривања и коришћења права из ПИО, боља прецизност услед преношења података, као и лакше праћење шта је прослеђено а шта не, помоћу система за праћење који је доступан 24 сата. Републички фонд ПИО тренутно обавља електронску размену података са иностраним носиоцима социјалног, односно пензијског осигурања ради добијања података о смрти корисника у оквиру исплате пензија ради смањења трошкова у случају преплата: од 2014. са Хрватском, од 2015. са Републиком Српском, Словенијом, Црном Гором и Северном Македонијом, а од 2023. године са Федерацијом БиХ – навео је Владимир Станковић.

Он је рекао да Фонд ПИО још увек не врши електронску размену докумената са иностраним носиоцима социјалног осигурања, али је навео тренутне активности које се у том контексту обављају. Према његовим речима, до новембра 2024. између Фонда Републике Србије и Фонда Републике Аустрије потписаће се Споразум о електронској размени података који се односе на чињеницу смрти и висину пензије, који треба да почне да се реализује до краја ове године. Поред тога, у току је фаза преговора поводом закључивања нових споразума који се односе на електронску размену докумената са Руском Федерацијом, Турском и Аустралијом.

Овогодишњи Сусрети директора закључени су уручивањем плакета Фонда ПИО Републике Српске осталим фондовима учесницима, као и давањем предлога за даље унапређење пословних процеса и сарадње међу фондовима. За домаћина наредних Сусрета изабран је Федерални завод МИО/ПИО Босне и Херцеговине.

Весна Кадих Станковић

ИЗ СТАТИСТИКЕ РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ПИО

Живимо дуже и дуже користимо пензију

У априлу ове године Републички фонд ПИО исплатио је пензије за 1.653.330 пензионера, што је за око две хиљаде корисника више него у децембру 2023. године. У структури корисника по врсти пензије највише је старосних пензионера – 1.095.757, односно 66,3 одсто, затим породичних – 326.263 или 19,7 одсто, а 14 процената, односно њих 231.310 прима инвалидску пензију. Из редова некадашњих запослених је 1.405.887 пензионера, 113.788 се бавило самосталном делатношћу, док пољопривредних пензионера има 133.655.

Гледано по општинама, највише пензија се исплаћује на Новом Београду – 57.541, а најмање у општини Црна Трава, само 394 пензије, затим у Трговишту – 877 и 1.265 пензија у општини Ражањ, у Нишавском округу.

Просечна старост корисника старосне пензије који су то право остварили у 2022. години била је 64 године за мушкарце и 63 године за жене. У односу на 2012, мушкарци одлазе у пензију годину касније, док су жене пре једне деценије у старосну пензију одлазиле у просеку са 59 година. Када је реч о пензионерима из редова запослених, однос је исти: просек година пензионисања је 64 за мушкарце и 63 за жене, док мушкарци

из самосталних делатности и пољопривредници у пензију одлазе са пуних 65 година. Просек година за пензионисање за жене из самосталних делатности је 63, али за пољопривреднице годину више – 64. Инвалидски пензионери су 2022. у пензију одлазили у просеку са 56, а инвалидске пензионерке са 55 година.

Када је реч о дужини стажа, просечан стаж свих корисника старосне пензије у 2022. износио 32 године у случају мушкараца, а 30 година у случају жена. Са просечно највише година стажа – 33, те године су одлазили у пензију мушкарци из редова запослених, док је просечна дужина стажа за жене из ове категорије 31 година. Самосталци у старосну пензију одлазе у просеку са 31 годином стажа, жене са 28 година, док најкраћи стаж имају пољопривредници: мушкарци 22 а жене 19 година. У 2022. у инвалидску пензију мушкарци су одлазили у просеку са 24 године стажа осигурања, а жене су радиле просечно три године мање, односно 21 годину.

Просечан број година коришћења старосне пензије корисника којима је престало право због смрти у 2022. био је у случају мушкараца 17, а у случају жена 21 година, односно до 78 година живота без обзира

на пол. У односу на 2012. жене користе пензију две године дуже, а дуже живе и жене и мушкарци: пре једне деценије навршене године живота корисника старосне пензије којима је престало право због смрти биле су у просеку 77 за мушкарце, односно 75 година за жене.

Пензионери из категорије самосталних делатности пензију примају у просеку мушкарци 12 а жене 13 година, а принадлежности користе просечно до 76 година мушкарци, а до 73 године жене, што је једна, односно две године дуже него пре једне деценије. Пољопривредници пак примају пензију 17 а пољопривреднице 23 године, односно просечно до 83 године живота без обзира на пол. И код ове категорије пензионера приметно се продужио животни век у односу на 2012: када је реч о мушкарцима у просеку за три године а код жена за чак шест година. Инвалидски пензионери мушкарци просечно користе пензију 20, а жене 23 године, односно у просеку оба пола до 74 године.

Ово су егзактни подаци које је прикупила, анализирали и презентовала статистика. Бројеви су увек значајни и причају важну причу. Са друге стране и живот прича своју, јединствену и другачију за свакога.

М. Јовановић

Тринаест основица за избор

Законом о пензијском и инвалидском осигурању омогућено је грађанима да „повежу“ стаж у периоду када нису обавезно осигурани. У време када немају стаж по неком од законом предвиђених основа грађани, према члану 15 Закона о ПИО, могу сами да уплаћују доприносе за пензијско и инвалидско осигурање. Стаж остварен по овом основу изједначен је са другим основицама осигурања и урачунава се на исти начин за испуњење услова за пензију. Такође, он једнако утиче на месечни износ пензије. Највећа разлика је у томе што уз овај вид пензијског осигурања грађани немају истовремено и здравствено осигурање.

Закон прописује и одређене услове за укључивање у добровољно осигурање. Пре свега, особа које подноси захтев за стицање својства осигураника по члану 15 Закона о ПИО не може да буде корисник права на пензију. Такође, као што смо поменули, не може ни да буде осигураник по било ком другом основу. То практично значи да је добровољно укључење у обавезно осигурање доступно грађанима Републике Србије који нису већ стекли право на пензију и који нису запослени, односно не обављају самосталну или пољопривредну делатност. У току поступка који се води по захтеву будућег осигураника ове чињенице се обавезно проверавају.

У случајевима када се утврди да подносилац захтева има већ регистровану пријаву на осигурање која из било ког разлога није „затворена“ одговарајућом одјавом, неопходно је претходно спровести поступак како би се та чињеница проверила. У поступку је потребно са сигурношћу утврдити да ли је то раније осигурање престало. Уколико је лице пријављено по основу обављања самосталне делатности, биће потребно да достави доказе из надлежног регистра (најчешће је то Аген-

ција за привредне регистре) да самосталну делатност више не обавља, док у случају да је у питању запослење правна ситуација може да буде и доста компликованија. Могуће је да одјава не постоји због пропуста. Дешава се и да је бивши послодавац престао са радом, што знатно отежава утврђивање чињеница. У таквим случајевима потребно је прибавити све расположиве доказе о трајању запослења (радна књижица са уписаним даном почетка и престанка запослења, решење о престанку радног односа, решења о годишњим одморима, оверена здравствена књижица и слично) како би се правилно регистровала одјава са осигурања.

Такође, проверава се и да ли је код осигураника већ наступио неки од осигураних случајева по основу којих се остварује право на пензију. На пример, уколико је већ утврђена инвалидност, то утиче на могућност самосталне уплате стажа. Подносилац захтева ће моћи да стекне својство добровољног осигураника али му се стаж навршен по том основу неће сабирати у стаж потребан за остваривање права на инвалидску пензију. Наиме, Законом је прописано да уколико је неки од осигураних случајева већ наступио, лице може да стекне својство осигураника само за случајеве који нису наступили. У нашем примеру, осигураник који има потпуни губитак радне способности може кроз члан 15 Закона да оствари стаж осигурања по основу ког ће остварити само право на старосну пензију када испуни услове за утврђивање тог права. Уколико остварује право на инвалидску пензију, тај стаж се не би узео у обзир. На сличан начин није могуће укључити се у добровољно осигурање ако је подносилац захтева навршио године живота које су прописане као услов за старосну пензију.

Закон прописује и да се својство осигураника стиче најраније 30 дана пре подношења захтева. Дакле, није могуће повезати стаж у неким ранијим периодима када је осигураник био незапослен. Подносилац на образцу захтева обавезно наводи датум од кога жели да стекне својство осигураника, при чему је потребно да узме у обзир ову законску одредбу. Уколико је од престанка претходног осигурања прошло више од 30 дана, стаж неће моћи да буде у континуитету, о чему сви заинтересовани треба да воде рачуна како не би пропустили овај рок. То је веома важно у случајевима подносилаца захтева за признавање права на старосну пензију који нису потпуно сигурни да имају довољно стажа осигурања за утврђивање тог права, а престало им је осигурање – најчешће радни однос. Такви осигураници могу уз захтев за пензију да поднесу и захтев за укључивање у добровољно осигурање, условно, при чему ће им се својство осигураника утврдити само у случају да без тог стажа услови за пензију нису испуњени, а у минимално

потребном трајању за испуњење услова. Подношење захтева након више од 30 дана од престанка осигурања значи и касније укључење у осигурање, па и касније испуњење услова за пензију.

При подношењу захтева за добровољно приступање обавезном осигурању на захтеву се наводи и основица за коју се лице опредељује, а на коју ће плаћати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање. Подносилац захтева се слободно опредељује за основицу, без ограничења. На избор не утиче ни стручна спрема, ни претходне зараде. Основица може да буде у распону од најмање 35 одсто, до максимално петоструког износа просечне зараде у Републици. На основу изабране основице одређује се месечни износ доприноса, а изабрана основица може да утиче на месечни износ пензије. По подношењу захтева за укључивање у осигурање доноси се решење које се подносиоцу доставља на адресу пребивалишта. У том решењу наведен је датум почетка осигурања, изабрана основица и месечни износ доприноса, као и број рачуна на који се врши уплата доприноса, са позивом на број који се уписује на уплатницу. У 2024. години најнижа основица осигурања је 40.143 динара, а осигураници који се одреде за ову основицу месечно ће уплаћивати 9.634,32 динара. На другом крају лествице је максимална основица која износи 573.470 динара, а она осигуранику доноси

месечну обавезу уплате износа од 137.632,80 динара.

Између минималне и максималне постоји још 11 различитих основица доступних за избор. Уколико се у току трајања осигурања неко одлучи да промени основицу осигурања, то је могуће учинити подношењем одговарајућег захтева. Основица може да се промени најраније од дана подношења таквог захтева, па је и о томе потребно водити рачуна.

Особе осигуране на овај начин треба редовно да измирују доприносе. Уколико се доприноси не плате у року од шест месеци од дана доспелости, осигуранику се утврђује престанак осигурања са даном до када су доприноси редовно уплаћени. Накнадне уплате

извршене по истеку наведеног рока не узимају се у обзир.

Добровољно обавезно осигурање траје све док се решењем не утврди његов престанак, најчешће по захтеву самог осигураника. Престанак осигурања може се утврдити и по службе-

ној дужности, у случају да осигураник стекне својство осигураника по неком другом основу или у случају нередовног плаћања доприноса. Подношење захтева за пензију сматра се и захтевом за престанак добровољног осигурања, с тим што

ће се у том случају ценити услов за утврђивање права, како се не би осигурање прекинуло пре него што осигураник наврши довољно стажа за остваривање права на пензију. Сваки осигураник који сам уплаћује доприносе може у организационим јединицама Фонда да затражи проверу уплаћених доприноса, како би знао до ког датума су доприноси плаћени, односно да ли постоји дуг по том основу. Предлажемо осигураницима који нису баш редовно вршили уплате да провере какво им је стање „на рачуну“ који за њих води Фонд. Уколико евентуално постоји дуг, боље је да се то регулише што раније како би се избегао нежељен прекид осигурања.

Мирослав Мирић

ПОДЕЛА ПЕНЗИОНЕРСКИХ КАРТИЦА У БЕОЧИНУ

Шири се спектар погодности

Директор Филијале РФ ПИО Нови Сад Борис Јевтић присуствовао је, 30. маја, заједно са председницом општине Беоцин Биљаном Јанковић, додели пензионерских картица у беоцинском Дому културе. Председница општине је истакла да је програм пензионерских картица заживео у Беоцину прошле године и да је до сада око 2.000 беоцинских пензионера већ преузело своје картице.

– Сарадња са новосадском филијалом Фонда ПИО је одлична и драго ми је што је и данас организована акција доделе пензионерских картица за још 200 наших суграђана који су се у претходном периоду пријавили. Картице нуде бројне попусте и повољности за куповину производа и услуга у готово свим градовима у Србији, а поред великих трговинских ланаца, „Србијавоза“, ЈГСП-а и других националних компанија, у овај програм ушло је и пет беоцинских предузећа који су понудили попусте – истакла је Биљана Јанковић и позвала све предузетнике из Беоцина да се придруже том програму како би најстаријим суграђанима омогућили још бољи стандард.

Са поделе картица беоцинским пензионерима, Борис Јевтић први слева

Директор Филијале Нови Сад Борис Јевтић је нагласио да национални програм пензионерских картица није завршен и да се сви корисници који желе да имају пензионерске картице могу пријавити на сајту Фонда ПИО. Кроз промоцију овог пројекта све већи број фирми прикључује се програму, те је новосадска филијала Фонда потписала више од 100 активних споразума са фирмама које нуде погодности, подсетио је Јевтић.

– Трговине, превозници, продавнице технике али и болнице,

оптичарске радње и угоститељски се у све већем броју придружују и трудимо се да разумемо потребе наших најстаријих суграђана и осигурамо што шири спектар погодности. Драго ми је што се и мање средине укључују јер је то нашим корисницима значајно – истакла је Борис Јевтић.

Међу потписницима споразума о сарадњи на програму пензионерских картица са територије општине Беоцин су Културни центар општине Беоцин, Спортски центар „Беоцин“,

Пакети новосадским пензионерима

У просторијама Удружења пензионера града Новог Сада обављена је подела пакета солидарне помоћи за пензионере са износом пензије до 24.987,67 динара.

– Уручили смо пакете солидарне помоћи за пензионере са најнижим износом пензије. Ове године додељено је чак 742 пакета у односу на 231 колико сам уручио прошле године – рекао је директор Филијале Нови Сад Борис Јевтић.

СПТР „Нусрет Диљај“, апотека „Јасон“ и ДБП „Продукт“. Погодности које су на располагању су попусти приликом куповине лекова, беле технике, набавке дрва и свих врста грева за зиму, бесплатна годишња чланарина у градској библиотеци, као и повољности приликом коришћења свих услуга Спортског центра.

Пре Беоцина акције поделе пензионерских картица организоване су у општинама Бачки Петровац и Тител.

М. Ј.

Кикинда без баријера

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Немања Старовић, помоћница министра у Сектору за заштиту особа са инвалидитетом, Биљана Барошевић, и градоначелник Кикинде Никола Лукач отворили су у овом граду реконструисани инклузивни објекат, чиме су створени адекватни услови за рад осам организација особа са инвалидитетом и сродних локалних организација, као и за побољшање услова живота особа са инвалидитетом у Кикинди. Тај простор удружења користе већ деценијама, али је сада први пут адаптиран за последњих 65 година.

Захваљујући финансијској подршци Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања од око 11 милиона динара комплетно је реновирано и новим намештајем опремљено шест канцеларија, укупне површине 160 метара квадратних. Додатних око милион динара обезбедила је локална самоуправа.

– Овај пројекат је део иницијативе Србија без баријера, Кикинда без баријера, део крвне иницијативе Инклу-

Иван Шибул из Спортског друштва инвалида, министар за рад Немања Старовић, помоћница министра Биљана Барошевић, и градоначелник Кикинде Никола Лукач

зивна Србија. Наставићемо са подршком особама са инвалидитетом јер заиста желимо да створимо услове једнаке за све, да омогућимо нормалан рад и функционисање, обављање свакодневних активности особама са инвалидитетом и то је пуни смисао иницијативе Инклузивне Србије коју ми следимо – истакао је Немања Старовић.

Министар за рад је указао да ресорно министарство, поред реновирања овог објекта, издваја средства и по другим основама у циљу подршке ос-

бама са инвалидитетом у Кикинди и да је од почетка ове године за предузећа за рехабилитацију и запошљавање ОСИ и за предузећа, удружења и организације на подручју града Кикинде које обезбеђују превоз особама са инвалидитетом издвојено скоро 17 милиона динара.

Реконструисани објекат користе Организација слепих и слабовидих Кикинда, Чока и Нови Кнежевац, Организација слепих Северни Банат, Кикинда, Међуопштинска организације глувих и наглувих Кикинда, Спортско друштво инвалида

Нова зграда Центра

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Немања Старовић, заједно са сталним представником Програма Уједињених нација за развој (УНДП) у Србији, Јакупом Беришем, у Кикинди је обишао и локацију за изградњу нове зграде Центра за социјални рад и означио почетак радова. Зграда ће имати око 1.000 метара квадратних, а инвестиција ће износити око 1,7 милиона динара. Према речима министра Старовића, то ће бити најмодернији и најфункционалнији објекат центара за социјални рад на подручју читаве АП Војводине.

Нову зграду Центра за социјални рад Кикинда ће добити уз подршку ресорног Министарства, локалне самоуправе и Програма Уједињених нација за развој у Србији.

Кикинда, Организација резервних војних старешина Кикинда, Градски одбор СУБНОР-а и Српских ратних ветерана, као и Савез потомака ратника Србије 1912-1920. године.

Г. О.

Нови директор Филијале РФ ПИО Лесковац

На основу вишегодишњег искуства стеченог радом у Фонду ПИО и јавној управи, 16. маја ове године дипломирани правник Иван Ђорђевић преузео је функцију директора Филијале Лесковац.

У Фонду ПИО Иван Ђорђевић је од 2005. године и пут до директора Филијале, иако прекидан другим ангажовањима, ишао је узлазном путањом. Отпочео је као референт за матич-

не послове, а до 2012. радио је и као референт за признавање права из ПИО, те правни заступник у заступању имовинско-правних и финансијско-правних интереса филијале пред правосудним органима. Правни заступник у пословима заступања у Републичком фонду ПИО, у Филијали Лесковац, био је и током 2017. и 2018. године. У међувремену, од 2012. до 2015, Иван Ђорђевић

обављао је и функције најпре секретара Градског већа града Лесковац, а затим и начелника у Градској управи за послове Скупштине града и Градског већа. Од 2018. године па до 15. маја 2024. Иван Ђорђевић био је и директор ЈП „Градска аутобуска станица Лесковац“.

Богата радна биографија директора Ђорђевића започета је заправо много раније, још 1989. године у Градској

управи за комунално-стамбене и грађевинске послове, где је радио на пословима издавања грађевинских дозвола и стамбено-комуналним пословима. Затим је у истој управи био шеф одсека за грађевинске послове, заменик начелника а онда и начелник од 2000. до 2003. године.

Иван Ђорђевић је Правни факултет завршио у Нишу, а правосудни испит положио

Иван Ђорђевић

је у Београду. Рођен је у Лесковцу, 10. новембра 1961. године, ожењен је и отац двоје деце.

М. С. М.

Дани Тарашких рода

Лубиларна десета манифестација „Дани тарашких рода“ одржана је у суботу, 1. јуна, у банатском селу Тараш.

Ово место је 2015. године немачка фондација „Еуро Натур“ прогласила за „Европско село рода“ и једно је од 15 села у исто толико европских држава које се могу похвалити овим признањем у области заштите животне средине и очувању станишта белих рода. Роде су симбол рађања али и симбол здраве животне средине и лепоте предела у којима живе. Управо тиме се одликује и Тараш, са окружењем уз реку Тису. Сматра се једним од најстаријих насеља у Банату, а први писани документи датирају још из 1202. године.

Десети „Дани тарашких рода“ су у највећој мери били посвећени деци, што је нешто што такође припада традицији. Уз бројне садржаје, присутни су могли да посете етно-вашар, сликарску изложбу посвећену Тарашу и родама, наступе балетског студија и културно-уметничких друштава, презентацију каратиста, као и да уживају у концертима у центру села.

„Јефимијини дани“ у Трстенику

Традиционална, 37. по реду манифестација „Јефимијини дани“ одржана је у Трстенику и манастиру Љубостиња. Манифестацију која је имала богат и садржајан програм отворила је председница општине Трстеник, Милена Турк.

У програму „Од рода светла и славна“ беседила је др Марија Јефимљевић Михајловић, у „Венцу песникиња“ учествовали су Дејана Николић, Искра Пенева и Јелена Протић Петронијевић, а посетиоци су могли да уживају и у концерту Биљане Крстић и групе „Бистрик“. У Ликовном салону Дома културе отворена је изложба „Монашка иконописачка радионица манастира Велуће“, док је на Омладинском тргу представљен годишњак „Љубостињска приношења“ број 9 и додељена награда „Љубостињски крин“.

Последњег дана манифестације у Већници Народном универзитета је одржан Округли сто под називом „Живот у српским средњовековним земљама“. Завршни програм „Јефимији у част“ одржан је у манастиру Љубостиња, где је председница општине Милена Турк књижевнику Ђорђу Сладоју уручила награду „Јефимијин вез“. Организатор културних дешавања био је Народни универзитет Трстеник у сарадњи са Народном библиотеком „Јефимија“, а покровитељи Министарство културе и општина Трстеник.

Летњи програм за старије Београђане

Дневни центри и клубови за старије Геронтолошког центра Београд организују током јула и августа месеца „Летњи програм за старије суграђане“.

Циљ програма је подстицање на активно и здраво коришћење слободног времена. Рекреативни, едукативни и културни садржаји летњег програма осмишљени су на принципима „научите нешто ново“, „дружите се“, „будите физички активни“ и „разнодите се“. Садржаји су бесплатни и промотивни, отворени за све старије суграђане који желе да се упознају са добробитима услуга мреже дневних центара и клубова за старија лица.

У понуди „Летњег програма“ су разноврсне активности: рекреативне шетње, активно ходање, стони тенис – рекреација, такмичење у таблићу, „отворени микрофон“, школа керамике, школа цртања и радионице стандардног плеса.

За Летњи програм заинтересовани се могу пријавити позивом на број телефона: 062 8065-406 до 10. јула ове године. Термини и локације за одржавање активности ће бити објављене након истека рока за пријаву учесника.

Омаж Мики Антићу у Мокрину

Пријатељи и поштоваоци Мирослава Антића окупили су се 24. јуна, на мокринском Варошком тргу, да по 39. пут стиховима, песмом и дружењем одају почаст великом песнику, сликару, редитељу и новинару. Меморијал „Мирослав Антић“ у Мокрину, његовом родном месту, постао је традиционални догађај који оживљава сећање на Мику.

Још један омаж великом песнику и панонском морнару започео је стиховима „Бесмртне песме“ у извођењу глумца Миодрага Петровића.

– Мокрин је место чаробњака, међу којима је Мика Антић највећи. Он је написао у својој Аутобиографији како препушта другима да пишу његову биографију, па је и овај Меморијал део његове биографије и сви ми смо део његове биографије – истакао је Ратомир Рале Дамјановић, новинар, писац, професор и Микин пријатељ.

Манифестацији су присуствовали бројни познати гости, међу којима и Драган Јовановић и Бранка Пујић, Неђица Мијајловић, Арсен Чекић, Боро Војиновић, као и чланови тамбурашког оркестра „Мокас“.

Организатор догађаја је била МЗ Мокрин, уз подршку Министарства културе, Покрајинског секретаријата за културу и града Кикинде.

Лесковац: средства за развој пољопривреде

Град Лесковац је и ове године расписао конкурс за доделу подстицајних средстава мере: за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава; за бушење бунара у функцији наводњавања дубине до 100 метара; подршку за заштиту географског порекла производа; и за подршку удружењима са територије града Лесковца која планирају да учествују или организују манифестације, сајмове, изложбе.

За прву меру захтев могу да поднесу сва регистрована пољопривредна газдинства са територије града Лесковца која су уложила у куповину нове опреме и механизације за сточарску, воћарско-виноградарску, повртарску производњу, за набавку прикључних машина за обраду земљишта, опрему за пчеларство, подизање засада у воћарству. Максимални износ који пољопривредници могу да остваре за једну шифру инвестиције износи 125.000 динара, односно 30-60 одсто од прихватљивих трошкова, без обрачуна ПДВ-а, осим за подизање засада у воћарству где могу да остваре 130.000 динара.

Конкурс је расписан 24. јуна и трајаће до утрошка одређених средстава, а најкасније до 12. јула ове године. Средства су обезбеђена из буџета града, укупно 101 милион динара.

Просечна зарада у априлу – 96.614 динара

Републички завод за статистику саопштио је да је просечна бруто зарада обрачуната за април 2024. године износила 133.356 динара, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 96.614 динара.

Раст бруто зарада у периоду јануар-април 2024. у односу на исти период прошле године износио је 15,1 одсто номинално, односно 9,1 одсто реално, док је просечна нето зарада већа за 15,0 одсто номинално, односно 9,0 процената реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечне бруто и нето зараде за април 2024, номинално су веће за 15,3, а реално за 9,8 одсто.

Медијална нето зарада за април 2024. године износила је 73.928 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Прокупачко Културно лето

Манифестација Културно лето у Прокупљу, која се одржава од 24. јуна до 12. јула, доноси богат програм прилагођен свим узрастима, у коме ће учествовати секције које раде при Дому културе: чланови КУД „Абрашевић“, књижевног друштва, аматерског позоришта, ликовни уметници.

Према речима Предрага Славковића, представника Дома културе „Радивој Увалић Бата“, ова манифестација се у Прокупљу организује дуже од једне деценије у континуитету, а за двадесетак дана колико траје на позорници, платоима, у пешачкој зони и другим просторима у граду моћи ће да се гледају представе, да се слика, ужива у писаној речи, песми, игри и покретним сликама.

Један од посебних догађаја биће чувено сликање на отвореном под називом „Корак у боји“, где ће млађи Прокупчани на великом платну осликати своје идеје.

Програм Културног лета отворен је вишеструко награђиваном представом „Аризани“ аматерског позоришта „Хранислав Драгутиновић“, док је завршно вече замишљено као „Вече смеха“, када ће се одиграти утакмица између тима „Дебели из културе“ и женског фудбалског тима „Машинац“ из Ниша.

Сврљиг: помоћ за поплављена домаћинства

Фондација Ане и Владе Дивац донирала је пакете домаћинствима која су претрпела штету од поплава у Сврљигу и оближњим селима.

Стотинак домаћинстава у Сврљигу и селима Мерџелат и Нишевац добило је прехранбене и пакете са хемијским средствима.

Истовремено у току су и активности у вези са новчаном помоћи како би мештани брже санирани насталу штету, каже Мирослав Марковић, председник општине Сврљиг, и додаје да је захтев за помоћ већ упућен институцијама у Републици.

Штета од недавних поплава на инфраструктури и приватним домаћинствима у сврљишкој општини процењена је на око 30 милиона динара.

Врањска бања: фестивал посвећен свирали

У Врањској бањи 14. јуна одржан је традиционални фестивал „Златна фрула југа Србије“, на којем се такмичило 15 музичара из Топличког, Пиротског, Нишког, Јабланичког и Пчињског округа.

Овогодишњи победник у изворном свирању је фрулаш Миљан Токовић из Медвеђе. У савременом свирању без премца је био Димитрије Николов из Лесковца, док је у конкуренцији младих фрулаша од 12 до 16 година победник Аника Никић из Ниша. У конкуренцији дуета најбољи су били Димитрије Николов из Лесковца и Давид Динић из Алексинца. Победници међуокружне смотре у Врањској бањи такмичиће се на Сабору фрулаша Србије, крајем јула у Прислоници код Чачка.

Управница Галерије Народног универзитета у Врању, Јованка Настић, истиче да југ Србије има дугу и богату традицију музицирања на свирали, најстаријем инструменту у нас. Једина жена мајстор српског националног инструмента фруле је Милица Стошић из Врања.

Захвалница Филијали РФ ПИО Прокупље

На 62. Јунским сусретима лекара Топлице које организује Српско лекарско друштво, Подружница Прокупље, одржаним 1. јуна у Прокупљу, поред стручних саветовања, додељена су и признања заслужним члановима и институцијама.

Захвалницом за дугогодишњу успешну сарадњу и помоћ у реализовању активности Српског лекарског друштва Прокупље награђена је и Филијала Прокупље Републичког фонда ПИО, а признање је у име колектива примио директор Никола Копривица.

– Велико ми је задовољство што је Подружница Прокупље Српског лекарског друштва препознала значај сарадње са Републичким фондом ПИО и уверен сам да ће се наша успешна сарадња наставити и убудуће – рекао је Никола Копривица.

Поред Фонда ПИО, захвалнице су добили и град Прокупље, Здравствени центар Прокупље, као и Републички фонд за здравствено осигурање у овом граду.

Бесплатни прегледи и савети за све

Велико интересовање за мерење нивоа шећера у крви

Ултразвучни преглед трбушне аорте, провера нивоа ризика за добијање можданог удара, ултразвучни преглед каротида, ултразвучни преглед колена, провера нивоа шећера у крви и крвног притиска, провера слуха, мерење нивоа минерала и витамина у организму, те пулсна оксиметрија (контрола процента кисеоника у крви) и очни преглед диоптрије само су неки од прегледа које су посетиоци 30. Фестивала здравља Београд могли да обаве бесплатно, без чекања и без здравствене књижице. Фестивал под слоганом „Учимо заједно о здрављу“ одржан је 8. јуна, у Дому Војске Србије, а грађани су такође имали прилику да провере боди мас индекс и ниво ухрањености, утврде састав сопственог тела на специјалној ваги и сазнају шта према својој конституцији треба да једу и којим физичким активностима да се баве.

Информације о здравим стиливима живота давали су стручњаци Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“. Лекари клинике „Лаза Лазаревић“ омогућили су тестирања на депреси-

ју, анксиозност, деменцију, док су специјалисти из клинике „Гема“ давали савете у вези са вантелесном оплодњом и проблемом са стерилитетом. Грађани су још могли да се додатно информишу о здрављу зуба, о ризику од појаве дијабетеса, те и да на врло лак и једноставан начин дођу до неуролога, алерголога, физијатра, педијатра, стоматолога.

Део овог јубиларног фестивала био је посвећен и борби против болести зависности код младих и важности спречавања тих појава у школама, али и значају превенције, о чему смо већ писали, док је део био резерви-

Гужва је била и за проверу притиска

сан и за предавања о актуелним темама из области здравствене заштите и медицине.

Предавања су одржали најеминентнији стручњаци из области медицине и стручњаци који су добар део свог рада кроз разне активности посветили некој од тема. Овом приликом дискутовало се и на панелу под називом „Деменција – изазов за појединца, породицу и друштво“ који су водили и у њему учествовали Наташа Тодоровић, председница Геронтолошког друштва Србије, мр Надежда Сатарић из Српског удружења за Алцхајмерову болест и дугогодишња чланица

Геронтолошког друштва Србије, и др Александра Павловић, неуролог. Панел је изазвао велику пажњу, као и закључак да деменција представља једну од највећих социјалних, здравствених и економских криза 21. века, али да су старије особе са деменцијом и њихове породице генерално „невидљиве“ у јавно-здравственом планирању. Стога је потребно повећати информисаност о болести и њеном току и пружити потребну подршку неформалним неговатељима кроз едукације, услуге предаха и психосоцијалне подршке. Неизоставно је и прилагодити тржиште рада, а према речима учесника панела, потребно је радити на подизању свести јавности о превенцији.

Покровитељи 30. Фестивала здравља били су Министарство здравља, Министарство просвете, град Београд – Секретаријат за здравство, Агенција за лекове и медицинска средства Србије и Привредна комора Србије. Први пролећни фестивал здравља одржан је у априлу 2010. године и био је праћен акцијом „Уведимо здравствено васпитање у основне школе“.

Марија Симовић-Максимовић

„Дечији кутак“ и „Болница за медведиће“

На великој бини у Дому војске, поред програма вежбања, смењивали су се наступи дечијих плесних и спортских клубова и радионице за младе. За најмлађе били су организовани „Дечији кутак“ и „Болница

за медведиће“, где су деца могла да донесу омиљене играчке на „прегледе“, да разговарају са медицинарима и разбију страх од „белих мантила“. Студенти фармације водили су секцију „Апотека и лабораторија за медведиће“.

Деца су донела своје играчке на „преглед“

На кафи са предузетницама и ван земље

Како би се још интензивније подстакло умрежавање предузетница и ван граница наше земље, пројекат „Караван женског предузетништва – на кафи са предузетницама”, чији је главни циљ да се подрже мали бизниси које воде жене, од јесени почиње и регионалне активности. У Привредној комори Србије (ПКС) 10. јуна најављени су нови планови у вези са тим па ће први регионални караван бити већ у септембру у Црној Гори, а наредни у Бањалуци.

Нова димензија Каравана, према речима стручњака, одлична је прилика да се предузетнице умрежавају, да се стварају контакти и размењују информације важне за пословање.

– Једна од ствари која прати женско предузетништво и отежава женама да развијају свој бизнис јесте недостатак пословних контаката и умрежавање. Зато мислимо да је овај караван веома важан и захваљује-

мо Привредној комори Србије на овој иницијативи – рекла је помоћница министарке привреде Катарина Обрадовић Јовановић и подсетила да је заједно са организацијом Уједињених нација за жене прошле године рађена студија која је показала да се процентуално повећава удео жена у предузетништву у Србији, као и да се оне осим традиционалних женских послова баве и бизнисима са већом додатом вредношћу.

У Министарству привреде наводе да ће наставити да пружају подршку предузетницама, а према речима помоћника покрајинског секретара за привреду и туризам, Милана Јарића, и Војводина је спремна да настави да кроз своје програме и конкурсе подржава и помаже женско предузетништво.

– Веома је важно да ми будемо почетна подршка и да предузетнице почетнице знају да ће у сваком кораку развијања

Многе идеје са ранијих каравана су већ примењене у пракси

њиховог посла држава стајати иза њих. Ми смо изашли из канцеларија, на терену смо, слушајемо мишљења и потребе оних који почињу бизнис, као и оних предузетница које су већ реномиране у својим пословима – рекао је Јарић.

О значају пројекта ПКС посведочиле су и саме предузетнице. Оне су истакле да су многе идеје са раније одржаних каравана већ примењене у пракси, те да је једна од важних идеја ових разговора да се женама које су у послу дају конкретни савети, између осталог и о томе

како да на друштвеним мрежама промовишу своје производе. На састанку у ПКС изнесене су и сугестије, па се чуло и да у мањим срединама нема умрежавања жена због чега ће се у будуће више радити на повезивању предузетница на локалу.

„Караван женског предузетништва – на кафи са предузетницама” до сада је реализован у Горњем Милановцу, Крушевцу, Руми, Новом Саду и Ужицу. Почетна станица била је у фебруару у Смедеревској Паланци, а следећа је Александровац.

Марија Симовић-Максимовић

НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА О ПОЛОЖАЈУ СЛЕПИХ И СЛАБОВИДИХ ЖЕНА

Едукацијом против насиља

Уз помоћ Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања – Сектора за заштиту особа са инвалидитетом, у партнерству са Женским центром „Милица”, Савез слепих Србије организовао је дводневну Националну конференцију посвећену положају слепих и слабовидних жена. Конференција на којој су учествовале представнице 37 локалних организација одржана је у хотелу „Бреза” у Врњачкој Бањи, од 7. до 9. јуна.

Тема у фокусу била је „Насиље над слепим и слабовидним особама у виртуелном окружењу”, а посебна пажња посвећена је насиљу у породици над женама са акцентом на жене са инвалидитетом из ове категорије. Такође, разговарало се и о другим проблемима са којима се сусрећу слепи у Србији и начину како их превазићи. Прилика је била и да се представи водич у аудио формату о самопрегледу и превенцији карцинома дојке.

Председник Савеза слепих Србије Милан Стошић говорио је о изради нацрта текста закона о организацијама особа са инвалидитетом и указао на значај окупљања овог типа.

– Када је у питању наша популација, ми се боримо да положај особа са инвалидитетом померимо са друштвених маргина. Овакве конференције су прилика да афирмишемо наше стваралаштво, образовање и рад – рекао је Милан Стошић.

Током трајања панела донето је и неколико важних закључака, те истакнуто да је едукација слепих жена веома важна како не би постале жртве неког облика насиља. Зато би Савез слепих Србије кроз своје активности требало да настави да ставља акценат на ове теме, а локалне организације чешиће да организују превентивне прегледе, консултације и радионице на тему насиља и заштите репродуктивног здравља жена.

Афирмисати рад и стваралаштво ОСИ, председник Савеза слепих Милан Стошић

Поред тога, неопходно је подстицати слепе и слабовидне жене да се укључе у рад Савеза и организација како би биле видљиве у заједници у којој живе и самим тим утицале на побољшање сопственог и положаја осталих жена са инвалидитетом. Медији и други канали комуникације виде се као искористиво средство за подизања свести окружења о могућностима и способности ма слепих жена.

Савез слепих Србије има око 12 хиљада чланова у 45 подружних организација, а половина од тог броја су жене.

М. Симовић-Максимовић

ОБЕЛЕЖЕН 30. МАЈ – СВЕТСКИ ДАН МУЛТИПЛЕ СКЛЕРОЗЕ

Сваки дан се рачуна и сваки је важан

Светски дан мултипле склерозе (МС) обележава се сваке године 30. маја како би се подигла и проширила свест о овом обољењу и пружила подршка оболелима. Истовремено, под слоганом „18.262 – Сваки дан се рачуна“, свој јубилеј, пет деценија постојања, обележило је и Друштво мултипле склерозе Србије.

На свечаној академији одржаној у Народном позоришту, у Београду, говорили су Јасмина Брајковић, председница Друштва мултипле склерозе Србије, проф. др Јелена Друловић, неуролог УКЦ Србије, проф. др Сања Радојевић Шкодрић, директорка РФЗО, Марија Палибрк испред Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Наташа Јовановић, директорка Центра инклузивна Србија, Вања Телески из психосоцијалног саветовалишта за мултиплу склерозу, Милош Рокнић из Друштва МС Србије, као и Светислав Гонцић, управник Народного позоришта.

У свом обраћању председница Друштва МС Србије Јасмина Брајковић истакла је да је оно основано давне 1974. године и једно је од најстаријих и нај-

Пет деценија рада Друштва МС Србије

бројнијих удружења пацијената у Србији. Заступа више од 9.000 особа оболелих од мултипле склерозе, организованих у 14 локалних удружења пацијената широм земље.

Мултипла склероза је хронична неуролошка аутоимуна болест. Најчешће се јавља између 20. и 40. године живота, али се може манифестовати и у другим животним периодима. Ток болести је непредвидив, а жене оболевају два пута чешће него мушкарци. Због прогресије болести велики број оболелих је у инвалидским колицима или имају статус особа са инвалидитетом.

На скупу је истакнуто и да је за пет година број пацијената који се лече о трошку здрав-

ственог осигурања повећан готово пет пута, са свега 1.000 пацијента у 2019, на чак 4.500 лечених пацијената од МС у 2024. години. Од тога, 40 одсто њих се лечи новим оралним и високо-ефективним лековима.

– Лекови за мултиплу склерозу постоје од 1995. а у Србију долазе 2005. године. И то је све било у малом броју, ограничен број људи је могао да прима лек. Последњих година се дешава револуција на пољу лечења и сада живимо потпуно другачије животе – истакла је др Јелена Друловић и нагласила да смо сада на истом нивоу као остале напредне земље у свету, те да је држава пружила огромну подршку.

Марија Палибрк је честитала на резултатима постигнутим у лечењу МС-а и подсетила да је од 2018. године кренуло укључивање иновативних лекова код нас за све тешке болести, укључујући и МС. Од тада су стављени на листу лекова, од 2020. укључено је још седам, а сада су додата још три лека које имају друге земље у региону и Европи, рекла је она.

Упоредо са тим повећан је број пацијената који су укључени у терапије. Од децембра 2022. лекови су доступни на чак 22 места – болнице у којима се даје терапијски лек.

– Кроз праксу се увидело да је потребан психосоцијални рад и подршка оболелим особама. Оформљено је психосоцијално саветовалиште које помаже не само пацијентима већ целој породици. Циљ је да се особе оснаже да могу да креирају живот онако како желе. Деле се различита животна искуства, пружа подршка и ослонац а све је то одскок за будућност – закључила је Вања Талески, психотерапеут у саветовалишту за мултиплу склерозу.

Љ. Адамовић

ДНЕВНИ БОРАВАК „ДУГА“ У ЛЕСКОВЦУ ОБЕЛЕЖИО 18 ГОДИНА РАДА

Добра прича која траје

Лесковачки Дневни боравак „Дуга“, у коме бораве ментално недовољно развијене особе, обележио је 7. јуна ове године 18 година рада. Тим поводом приређена је свечаност на којој су пунолетство „Дуге“ прославили корисници и гости.

У име домаћина обратио се Драган Николић, координатор Удружења за помоћ МНРО Лесковац под чијим окриљем функционише „Дуга“, и захвалио локалној самоуправи и градоначелнику Лесковца Горану Цветановићу на подршци која се пружа. Николић је навео да Дневни боравак има лиценцу за 20 корисника.

Заменица градоначелника Лесковца др Лидија Димитријевић честитала је 18 година рада и истакла да је од свог оснивања 2006. „Дуга“ постала симбол заједништва, толеранције и наде.

– Она је место где се пружају могућности за развој, учење и социјалну интеграцију наших суграђана који се суочавају са менталним изазовима. Овде, у овим просторијама, већ 18 година зрачи светлост подршке и разумевања – рекла је др Димитријевић.

Дневни боравак „Дуга“ кренуо је са радом уз велику подршку ресорног министар-

Др Лидија Димитријевић на прослави „Дуге“

ства али и локалне самоуправе која је овом удружењу дала на коришћење просторије у којима се и данас налази. То је био почетак једне добре приче у којој су многи људи нашли своје место и прилику за бољи живот.

Г. О.

Бесплатна правна помоћ за суграђане

Правни факултет у Нишу и град Прокупље 3. јуна су почели да спроводе програм „Мобилна правна клиника”, у циљу пружања бесплатне правне помоћи угроженим грађанима Прокупља.

Како је тим поводом рекао градски већник Дејан Живковић, бесплатну правну помоћ угрожени грађани са територије Прокупља моћи ће да добију сваког другог понедељка од 12 часова, у Свечаној сали Градске управе Прокупље.

– Поред професора ове високошколске образовне установе, у пружању бесплатне правне помоћи учествоваће и студенти факултета. Укључена је и Адвокатска комора из Ниша, коју је ангажовао Правни факултет, а све у складу са Законом о бес-

платној правној помоћи – навео је Живковић.

Правну помоћ грађанима Прокупља и Житорађе Правни факултет у Нишу, у сарадњи са пројектом USAID-а „Правда за све”, поново почиње да пружа након неколико година паузе због пандемије коронавируса.

Професор Правног факултета у Нишу др Дарко Димовски казао је да ће сваког другог понедељка по пет пријављених грађана разговарати са правним тимом, у циљу решавања проблема који имају.

– Захваљујем градоначелнику Прокупља на препознавању важности оваквог једног пројекта, односно на могућности да Прокупчани добију бесплатну правну помоћ. Са грађанима који имају правне пробле-

Правни тим пружа бесплатну помоћ Прокупчанима

ме раде адвокати Адвокатске коморе у Нишу, заједно са професорима Правног факултета и у сарадњи са нашим студентима. Они ће овом приликом имати могућност да стекну нека додатна знања и вештине, која ће им сутра бити битна за развој њихове професионалне каријере. Са друге стране, грађанима који имају правне проблеме биће пружена адекватна помоћ

или правни савет, или писање поднеска, уколико је то потребно – истакао је у име Правног факултета Дарко Димовски.

Сви грађани заинтересовани за програм „Мобилна правна клиника” могу да се пријаве шефу Кабинета градоначелника Прокупља, канцеларија бр. 33 у Градској управи, или путем имејл адресе: kabinet@prokuplje.org.rs.

В. Кадић Станковић

БАБУШНИЦА: ПОВРАТАК ТРАДИЦИЈИ И ПРИЛИКА ЗА ПОСАО

Обука у златовезу

У оквиру пројекта „Традицијом за боље сутра”, који спроводи Удружење „Лужничке рукотворине – Ж.Е.Ц.” из Горчинца, у општини Бабушница, до 8. јуна трајало је пријављивање заинтересованих жена за изучавање технике златовеза. Пројекат обухвата низ активности које ће учеснице проћи и добити шансу за запослење, а прва од активности је обука за златовез.

Обуку води Љиљана Коковић из Нове Пазове, стручњак и педагог у изради запостављених традиционалних и уметничких рукотворина као што су златовез, хеклање и поентлес, а полазнице ће имати прилику да науче основне бодове златовеза који ће бити даље примењиван на одевним предметима.

Припрема за прву обуку на пројекту „Традицијом за боље сутра”

Овај пројекат реализује се средствима добијеним по основу Јавног конкурса за подношење предлога програма на Стално отворени конкурс за унапређење положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији у 2024. години, Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Партнер на пројекту је фирма „Etno Voje” из Истанбула.

Г. О.

НОВИ САД

Дан плетења у јавности

У Новом Саду је 1. јуна обележен Светски дан плетења у јавности 2024. Догађај који је позивао на упознавање, дружење, разговор о штрикању, хеклању, везу, ткању и другим креативним темама, организовале су, како себе називају, „Цице од вунице” – мала женска екипа која штрика, хекла и воли да уприличи такве догађаје.

А овај је имао три радионице, томболу и такмичење у брзом хеклању! И чини се највише добро расположење.

Светски дан плетења у јавности започео је 2005. године и одржава се прве суботе у јуну. Почело је као начин да се жене и мушкарци који плету окупе и уживају у друштву. Дан плетења у јавности показује да плетење може да буде веома значајна активност заједнице и сваке године се тога дана организује све више локалних манифестација.

Г. О.

ДОДЕЉЕНЕ ДРАГАНОВЕ НАГРАДЕ 2024 И ОБЕЛЕЖЕН ЈУБИЛЕЈ КОНКУРСА

Емотивно дружење путописаца

Удружење Amity про- теклог месеца било је домаћин емотивног и свечаног дружења на коме су се окупили најбољи време-шни путописци из различитих крајева Србије, а за то су била два разлога: додела награда и посебних похвала освојених на овогодишњем конкурс за најбољи путопис старијих особа „Драганова награда 2024“ и важан јубилеј – десет година Конкурса. Тим поводом сусрели су се и упознали путописци из Бабушнице, Зајечара, Ваљева, Крушевца, Новог Сада, Вршца, Смедерева, Смедеревске Паланке, Крагујевца и Београда, а од укупно 27 овогодишњих лауреата, награде је у Београду примило њих 17.

Конкурс су 2014. године иницирале Надежда Сатарић, представница Amity-ја, и Беба Кука, ћерка Драгана Куке, у чију част је награда установљена. Њих две су дошле на идеју промоције путовања старијих, којом би се они мотивисали да пишу и објављују путописне приче. Епилог овог сада већ традиционалног пројекта је десет реализованих конкурса, 1.233 учесни-

Идеја промоције путовања старијих окупља путописце већ десет година

ка из Србије, учесници из свих бивших југословенских република, других европских држава, Канаде, Калифорније, Новог Зеланда и Аустралије, једном речју, земаља где живе људи који говоре и мисле на нашем језику. Треба поменути и десет штампаних Зборника најбољих путописа, затим бројна књижевна дружења путописаца и њихових познаника у Београду, Новом Саду, Крагујевцу, Нишу и у Врњачкој Бањи, као и посете и сусрете са путописцима из установа социјалне заштите за смештај. Захваљујући овом нате-

цању стотину старијих особа отпутовало је на викенд излете, по десет њих сваке године у Врњачку бању, и још сто је отишло на вечеру у ресторан у свом месту.

– Нова познанства и пријатељства, нова знања и сазнања – то је садржај активног старења који промовишемо све ово време и све ове године са мотом: „Нису битне године вашег живота, битно је какав живот живите у годинама које имате“ – истакла је Надежда Сатарић.

Присутнима су се, на момен-те веома дирљиво, обратили и

лауреати који су одговарали на питање шта их је инспирисало да се одлуче да запишу своје приче са путовања и како су се одлучили да их пошаљу.

Видак Масловарић, књижевник, члан жирија за избор најбољих путописа и рецензент Зборника „Путописни преплет“ у коме су путописи објављени, у обраћању публици цитирао је Мириам Берд која је рекла да је „путовање много више од разгледања споменика, будући да је у питању дубока и трајна промена идеје живљења“, што су свих ових година награђени путописи и путописне песме и потврдили.

Награде су лауреатима уручиле Марија Кука, Драганова супруга, и Надежда Сатарић која је и уредница Зборника. Свих 10 година Конкурса партнер Amity-ју на спровођењу акције био је и портал Пензин, а подршка овој идеји, али и свакој другој која подиже свест када су у питању старији и промовише активно, здраво и достојанствено старење, све време стиже и из канцеларије Поверенице за заштиту равноправности.

Марија Симовић-Максимовић

РЕГИОНАЛНА СПОРТСКА МАНИФЕСТАЦИЈА СТАРИЈИХ У ЛЕСКОВЦУ И ВЛАСОТИНЦУ

Укупни победник екипа Лесковац 1

Четврта регионална спортска манифестација припадника трећег доба Јабланичког управног округа одржана је 14. јуна у Лесковцу и Власотинцу. На овој јединственој манифестацији, коју је организовало Удружење пензионера општине Власотинце на челу са Предрагом Рашићем, наступиле су екипе из Црне Траве, Бојника, Лебана, Медвеђе, Власотинца, и две екипе из Лесковца.

Петочлани тимови надметали су се у извођењу пенала на мале голове и шутирању тројки у кошарци на терену ОШ „Светозар Марковић“ у Лесковцу; такмичење у брзом ходању

Са пажњом се пратило шутирање пенала

одржано је на кеју Ветернице, а надметања у пикаду и жестока борба на 64 шаховска поља у Власотинцу.

Представнике свих екипа примио је и Драган Динић, председник Удружења пензионера Лесковца, иначе оснивача и суорганизатора овог такмичења.

На основу сакупљених резултата свеукупни победник регионалног надметања била је прва екипа Лесковца са три пехара и више појединачних захвалница. Ова екипа представљаће Јабланички управни округ на републичкој спортској манифестацији у Врњачкој Бањи.

Т. Стевановић

Здравље у соковима од житарица

Оснаживање жена да се укључе у предузетништво је нешто на чему се активно ради деценијама уназад. Ипак, и даље има много питања попут оног да ли друштво успева да оснажи жене или је ова мисија борба с ветрењачама, или се пак оне саме покрећу уз помоћ сопствених снага, веровања и подршке најближих?

Спелта Вита је породична фирма која се бави производњом сока од спелте и јечма. Власница фирме Клементина Ковач Немет се истакла међу женама предузетницама Србије и добитница је награда које се додељују најбољим домаћим предузетницама.

– Повод да се бавимо овим послом је стицај околности, мој отац је помогао једном члану породице да превазиђе озбиљан здравствени проблем уз помоћ зеленог сока од жита. Тако је дошао на идеју да искуство подели са другима, основао фирму и у почетку је водио заједно са мајком. Могу да кажем да смо сви у породици пробали овај сок и свако је имао своје искуство у чему му је помогао. То није лек, то је дијететски суплемент али итекако може да помогне, побољша квалитет здравља, квалитет живота. А то је у овом модерном свету прилично битно – почиње своју причу Клементина.

Господин Немет је ћерки препустио фирму 2014. године. У почетку се звала „Зелено жито“, а упоредо са производњом кренули су да узгајају житарице које су органски произведене. Када је преузела фирму, Клементина је наставила да прави искључиво производе које је научила, по истим технологијама, те ништа није мењала. Каже да сваки проблем схвата као изазов, лекцију која мора да се научи. Води фирму уз сувлашничтво мајке и наводи да је она била једина особа која је заслужила такво поверење као неко ко је увек подржавао, бодро и помагао на сваком кораку.

Када је и сама постала мајка, све је добило другу димензију важности па је Клементина кренула да се интересује за друге технологије производње.

– Увек сам имала потребу и замисао да производим дијететске суплементе и на више начина сам то покушавала, међутим нисам долазила до жељеног нивоа. Замрзнути производи нису били трајно решење, поготово за време короне. Истраживала сам доста, скупљала информације и одлучила се за нову технологију, производњу

Клементина Ковач Немет: рад и воља дали резултате

лиофилизацијом која спада у ред најсофициранијих метода дехидратације.

Каже да је срећна и што је имала помоћ супругове тетке која је фармацеут. Обављали су пробе за које нису били сигурни да ће успети, било је разних изазова, и око паковања и око рецептуре и око количине. Али оно што јој је било најважније, успела је да сачува квалитет у форми која је стабилна, која може да се транспортује и знатно је лакша за конзумацију. Тако су добили дозволу Министарства здравља Републике Србије и успели да постигну да готов производ буде потпуно природна супстанца без додатог шећера и конзерванса.

Лиофилизован облик се брже уграђује у организам а у њиховом случају је такав да се лепи за слузокожу и добија се знатно већа површина активних материја него када се пије сок. Клементина је пуно учила, упорношћу и вољом проналазила је решења. Сарађује и са технолозима и са фармацеутима.

– Имамо повратне информације да производ заиста ради на алкализацији тела, повољно утиче на крвну слику, регулише дигестивни тракт и смањује упалне процесе. Наш циљ је да пробудимо људе који су здрави да сачувају своје здравље, јер се оно најтеже врати. Некад је било другачије, сада је храна много више загађена а вируси су свуда око нас, зато је превентива најважнија – истиче она.

Брендирање се наметнуло само по себи – када су проширили асортиман а јако пуно сличних производа се појавило на тржишту, јавила се потреба да заштите свој про-

извод. Направила је ребрендинг и створила Спелта Виту. А онда су уследиле награде, и то две. Прва је била Удружења пословних жена „Цвет успеха за жену змаја“, а наша скромна саговорница каже да је то било јако занимљиво искуство.

– Добила сам награду за иновације, тачније за лиофилизацију и нове производе. Недуго затим стигао је позив из Завода за интелектуалну својину где сам добила и њихову награду и од WIPO – међународне организације. У питању је награда за мала предузећа, како треба свој производ брендирати и заштитити на прави начин, креирати жиг за амбалажу. Следећи корак који планирамо је међународни жиг – наводи Клементина.

Њено предузеће је прво у Србији које је почело да се бави производњом ових суплемената. Каже да су када су почели људи били јако скептични, па су то и исмевали, мање се знало него сад.

– Овај живот је јако брз и зато морамо да пазимо да не прелазимо наше границе јер тада човек може јако лако и брзо да падне. Циљ нам је и проширење погона, да можемо више да производимо али да не губимо на квалитету. Јер квалитет нам је најбитнији и да очувамо поверење. Све то потражује и време и новац али ми идемо корак по корак. Љубав је енергија која нас у свету пословања разликује од машина. Ако је у својим визијама спојимо са вером, добили смо прави рецепт за успешну мисију – закључује наша саговорница Клементина Немет.

Љупка Адамовић

ТРАДИЦИОНАЛНИ ФЕСТИВАЛ СТАРЕ ГРАДСКЕ ПЕСМЕ У ВРАЊУ

Севдах као национално благо

У Позоришту „Бора Станковић“, 7. и 8. јуна, у славу чувене певачице и ауторке Стане Аврамовић Караминге, одржан је музички фестивал врањске градске песме.

Под слоганом „Оћу да ви појем врањанско“ традиционалну музичку светковину организовао је Културно-образовни центар Врања. Градоначелник др Слободан Миленковић нагласио је у поздравном обраћању да је градска песма бренд Врања и непробољиво културно добро Србије.

– Обавеза је и одговорност локалне самоуправе да сачува наше аутохтоно музичко наслеђе и отргне га од заборава. Специфична је и посебна музика овог краја јер преноси дух и атмосферу старог Врања. Инспирација за писање и певање градских песама је у народу, обичајима и истинитим животним причама – рекао је Миленковић.

Прве фестивалске вечери публика је уживала у вокалним

И данас певачи од заборава чувају врањску градску песму

мајсторијама естрадних уметника Јасне Кочијашевић, Чедо Марковића, Душана Свилара, Валентине Раденкович, Давора Јовановића, Иване Тасић и Бранимира Стошића Кацета. Певаче је пратио народни оркестар хармоникаша Владе Пановића. У част преминулог интерпретатора изворних народних песама старог Врања и врсног хар-

моникаша Слободана Јовановића Цобија, друге фестивалске вечери наступили су Тијана Вучковић, Огњен Чворовић, Велина Стаменковић, Мила Митић, Срђан Пејић, Ивана Тасић и Бранимир Стошић Каце.

Градске песме старог Врања, чији су заштитни знаци севдах и мерак, некада су певали Стана Аврамовић Караминга, Ста-

ниша Стошић и Василија Радојчић, а и сада има певача који их чувају од заборава. Без градске песме која буди машту и распламсава емоције не може да се замисли ни једно весеље у Врању. Најпознатије песме старог Врања су „Садиле мома лојзе са бело гројзе“, „Магдо, мори Магдо“, „Петлови појев“, „Кажи Суто, кажи душо“, „Киша паде, мори Цоне“, „Отвори ми Бело Ленче“, „Димитријо, сине Митре“ и друге.

Врањска градска песма пева се од друге половине 19. века, а од 2016. године налази се на листи нематеријалног културног наслеђа Србије. Топле мелодије староградских врањских песама у свом напеву, стиху и свакој ноти носе опеване истините догађаје и личности. Оно по чему су специфичне и нашироко препознатљиве староградске песме је господска и мирна атмосфера у којој се изводе.

Веселин Пешић

БАЧКИ БРЕГ ДОМАЋИН ЗАНИМЉИВИХ МАНИФЕСТАЦИЈА

Кад се у селу сложе, тад се и гости множе!

У организацији Месне заједнице Бачки Брег, а под покровитељством града Сомбора, почетком јуна је одржан други по реду „Брег Фест“ који је окупио велики број посетилаца и учесника.

Са близу 1.000 становника, од којих су у највећем броју заступљени припадници хрватскошочачке заједнице, Бачки Брег је једно од најмањих насеља сомборске општине а налази се на самој административној граници са Републиком Мађарском. Иако у овом селу нема ни једне производне организације нити занатске радње, становници се труде да разним манифестацијама привуку посетиоце из своје и других општина, посебно пограничних, због близине мађарске и хрватске границе.

Велико интересовање за концерт Џенана Лончаревића

Поред сада већ традиционалних „Микиних дана“ на којима се окупљају тамбурашки оркестри из региона, као и чувеног

„Шокачког прела“, очигледно је да ће „Брег фест“ постати једна од водећих манифестација захваљујући богатом програм-

ском садржају којег је ове године заокружио концерт Џенана Лончаревића.

Секретар Месне заједнице Бачки Брег, Мијо Кришто, који се највише ангажовао да овај фестивал допринесе препознатљивости села те да окупи завидан број гостију, од градоначелника Сомбора Антонија Ратковића је добио пригодан поклон и признање.

Град Сомбор ће, према речи градоначелника, у наредним годинама додатно подржати манифестације у свим насељима која на овај начин могу да постану део не само туристичке него и културне понуде града познатог по богатом историјском наслеђу и многобројним етничким заједницама које чувају своју традицију кроз векове.

Иванка Огњанов

Дани мућкалице и шопског фолклора

Уторак, 4. јуна, целодневним програмом испред етно куће „Шоп Ђокић“ у Лесковцу, у организацији Туристичке организације овог града, одржана је четврта по реду гастрономско-туристичка манифестација Дани лесковачке мућкалице и шопског фолклора. Ова јединствена манифестација била је прави магнет за бројне гурмане али и мајсторе роштиља из Србије и Бугарске.

Дружење мајстора роштиља и шопске салате из Лесковца и бугарског града Елин Пелин одржано је у оквиру пројекта прекограничне сарадње „Магија синергије“, а пратио га је и музички програм. Наступили су чланови КУД „Ради Радев“ из Елин Пелина и КУД „Леминд“ из Лесковца.

Госте и такмичаре је у име организатора поздравила директорка Туристичке организације Данијела Ранђеловић, а такмичење гастронома је отворила др Лидија Димитријевић, заменица градоначелника Лесковца.

Лесковачка мућкалица тек почела да се кува

– Желим да подсетим да град Лесковац има пет брендова хране којима се поноси: лесковачко роштиљ месо, лесковачки роштиљ, лесковачку мућкалицу, лесковачки домаћи ајвар и одскора домаћу лесковачку љутеницу. Са великом пажњом пратимо дешавања у нашем аграру, а сваке године из буџета града издвајамо повећа средства ради стимулисања примарне пољопривредне производње,

али и подстицаја оваквих манифестација које доносе славу нашег града – рекла је између осталог др Димитријевић.

Надметање је имало две дисциплине: такмичење ученика угоститељских смерова средњих школа из Јабланичког округа и студената гастрономског смера лесковачке Високе пословне школе, и такмичење професионалних мајстора кухиње у коме су учествовали мајстори из више

Најмлађи такмичари, будући гастрономи

елитних ресторана Лесковца, Ниша и других градова.

На крају су, могло се чути, сви били победници, а формално су подељене симболичне награде организатора и генералног спонзора – локалне самоуправе Лесковца. Примарни циљ била је промоција карактеристичних брендова који су веома заступљени на српским и бугарским трпезама.

Томислав Стевановић

ДАНИ ГЉИВА И БИЉА У СВРЉИГУ

Празник за сладокусце

Крајем маја и почетком јуна у Сврљигу је одржан Први међународни фестивал гљива и биља, као и Дани гљива и биља, шести по реду. Сматра посвећена специјалитетима и даровима природе окупила је госте – бераче из Бугарске, Румуније и неколико градова Србије, с поносом каже Зоран Милојић, председник Удружења „Сварог“ из Сврљига, организатора ове манифестације.

Председник општине Сврљиг Мирослав Марковић упутио је честитке организаторима и похвалио манифестацију која расте и добија на значају, имајући у виду богатство сврљишког краја које се односи на гљиве и лековито биље.

Берба гљива, у којој је учествовало више од сто берача, од којих 70 гостију,

организована је на терену Ветрила и Липнице. Шуме око Сврљига су се показале плодноне, са мноштвом русула, бисерки, млечница и разних других врста. Гости и домаћини посетили су и плантаже Винарије „Статус“ и организовали лепо дружење.

У градском парку приређена је изложба гљива, као и изложба ученичких радова на тему дарова природе. Одржано је и такмичење за Пастирски котлић – вариво са верига, у припреми сврљишких специјалитета од гљива и биља и других јела. Победник такмичења за Пастирски котлић била је екипа „Фамилија“, друго место припало је екипи „Биогал“, а треће тиму „Жана“. Победницима су уручене награде и дипломе.

Надметање у припреми сврљишких специјалитета

Манифестацију је и овај пут успешно организовало Удружење грађана „Сварог“ и Миколошко-гљиварски савез Србије, под покровитељством општине Сврљиг.

С. Ђорђевић

НОВИ ПОЧЕЦИ: ЉУБАВ У ЗЛАТНИМ ГОДИНАМА

Увек је време да се отворе врата срца

Занимљиво је да се у друштву које се етаблира као модерно и толерантно, љубав и романтичне везе и даље махом везују за младост, док се на „забављање“ у позним годинама гледа са подозрењем и неразумевањем, бар на Балкану. Међутим, упркос томе, љубав не зна за године а старост може бити доба у ком ћемо пронаћи друштво, романсу па чак и партнера за цео живот.

За многе сениоре сама помишао на упуштање у потрагу за сродном душом може бити застрашујућа. И то је потпуно оправдано, нарочито ако се узме у обзир да су старији формиране личности, са чврсто утемељеним рутинама, устаљеним навикама које нису баш ради да мењају и искуством које са собом неминуно носи одређену дозу опрезности. Истовремено, то је шанса да кренемо на пут поновног откривања и упознавања себе, пуна могућности за лични раст и проналажење среће.

Упркос предрасудама које и даље постоје, упознавање у златним годинама је знатно еволуирало у односу на прошла времена. Томе је пре свега допринела појава интернета, друштвених мрежа и апликација за упознавање, која је трансформисала начин на који се људи упознају и остварују прве контакте, али и мања ригидност друштвених норми. Сениори се све више окрећу онлајн платформама посебно дизајнираним за њихову старосну групу – SilverSingles, Match, eHarmony... Ове платформе користе тестове личности и алгоритме компатибилности омогућавајући на тај начин корисницима да пронађу партнере који деле њихове вредности, имају слична интересовања и сличан животни стил. Узимајући у обзир јединствене потребе и афинитете старијих људи, оне пружају безбедно и пријатно

окружење за оне који су се одлучили да неког упознају.

Упознавање није ограничено само на виртуелни свет. Многи пензионери који воде активнији живот љубав су пронашли на неком друштвеном или културном догађају. Удружења пензионера, пензионерски клубови и сличне организације одржавају догађаје попут плесних вечери, излета, спортских дешавања, разних радионица, који пружају прилику за социјалну интеракцију и изградњу нових пријатељстава.

Дружење и забављање у каснијим годинама носи одређену зрелост и дубљу повезаност. Током живота човек се суочи са разним изазовима, савлада бројне проблеме и потешкоће, преживи губитке. Све то обликује личност на посебан начин и доноси мудрост и један виши степен разумевања превасходно себе и својих потреба. Године најчешће прати и боља развијеност

вештина комуникације и решавања проблема што може допринети стабилнијем и хармоничнијем односу. Такође, материјална стабилност омогућава паровима да се фокусирају на емоционалну повезаност и уживање у заједничком времену.

Романсе после шесте деценије за циљ немају само проналажење партнера, већ стварање квалитетне, дуготрајне везе. Везе у којој ћете једно другом бити пријатељ, партнер и ослонац у лепим али и ружним временима. Имајте на уму да је отворена и искрена комуникација кључ сваке успешне везе, без обзира на године. Она подразумева да отворено причате о својим очекивањима, границама али и свим евентуалним проблемима који се јаве. Знати да саслушаш, саосећати са вољеном особом и разумети је су база сваке здраве комуникације. Успешна веза подразумева и спремност да се прилагодите

Чак 25 одсто сениора усамљено

Према истраживању америчке Националне академије науке, инжењерства и медицине, старији грађани који су социјално изоловани су у 1,5 пута већем ризику да оболе од деменције и око 1,3 пута имају већу вероватноћу да пате од срчаних проблема и шлога. Скоро 25 одсто сениора старијих од 65 година у САД сматра се социјално изолованим, што је врло забрињавајући податак. Проналажење партнера није једини начин да се овај проблем реши али је врло ефикасан јер им омогућава да нађу друштво које им одговара, чиме се спречава самоћа и негативни ефекти које она може имати на опште здравствено стање.

једно другом и трајете заједно. Живот је динамичан и стално се нешто мења, тако да морамо бити отворени за нова искуства и могућности. Међусобно подржавање и заједничко суочавање са проблемима продубљује везу али и јача њену отпорност на спољашње утицаје.

Љубав у златним годинама има посебну чар, можда зато што је то доба када највише умемо да ценимо оно што је заиста битно. Имати поред себе неког ко вам прави друштво и пружа емотивну потпору смањује осећање изолованости и самоће. Дељење свакодневних активности, лепих и мање лепих догађаја са вољеном особом повећава осећање сигурности и среће. Студије су показале да јаке друштвене и романтичне везе имају позитиван утицај на психу и ментално здравље. Сениори који су у везама пуним љубави и разумевања имају нижи ниво стреса, боље ментално али и физичко здравље.

Зато упамтити да љубав није резервисана само за младе – она може процветати у било којој животној доби, доносећи јединствене изазове и предности специфичне само за касније фазе живота.

Драгана Лукић Лазовић

(Не)ефикасан модел за променљиво тржиште

Истраживање неуспеха Паневропског личног пензијског производа (ПЕПП) требало би да буде високо на дневном реду за доносиоце одлука у Европској унији током следећег политичког циклуса ЕУ, навела је недавно PensionsEurope, организација која представља 25 националних удружења пензијских фондова у 18 држава чланица ЕУ и три друге европске земље, односно око 90 милиона људи и скоро пет трилиона евра имовине. Додајући свој глас мишљењу других експерата о томе шта би пензијски приоритети требало да буду за нови Европски парламент и нову Европску комисију, ова унија удружења истакла је да се „европски пензијски пејзаж налази у критичном тренутку“. Како се крећемо ка 2029. години, старење становништва, економска несигурност и променљиви обрасци рада захтевају ажуриран приступ пензијама, наводи се у саопштењу PensionsEurope објављеном прошлог месеца.

Паневропски приватни пензијски производ, који се примењује од марта 2022. године, уведен је као добровољни производ намењен грађанима са идејом да понуди додатну могућност штедње за пензију, већи избор, као и већу транспарентност и флексибилност пензијских производа. Речју, ПЕПП, познат и као европска пензија, отворен је за све грађане ЕУ са циљем да обезбеди додатну финансијску сигурност у старости. Замишљен је као допуна постојећим државним и професионалним пензијским системима, а не као њихова замена. То је додатни стуб пензијског обезбеђења па стога уговор за ПЕПП није аутоматски већ га корисник сам бира. Могу га понудити различити провајдери, као што су осигуравајућа друштва и кредитне институције које подлежу стриктној регулативи и надзору Европске управе за осигурање и професионалне пензије, као и националних финансијских надзорних органа.

ПЕПП нуди до шест различитих инвестиционих опција са различитим профилима ризика. Накнаде за управљање су ограничене на максимално један одсто уложеног износа годишње, што може бити релативно високо у поређењу са другим облицима улагања. Корисници имају могућност да промене провајдера сваких пет година или да пређу на другу опцију улагања у оквиру истог провајдера, што даје одређени степен флексибилности. А по одласку у пензи-

ју, клијенти имају различите опције исплате: редовне исплате пензија, једнократну паушалну исплату или постепену исплату.

За разлику од других производа пензијског осигурања, ПЕПП нуди и предност мобилности унутар Европске уније. На пример, ако се промени место боравка унутар ЕУ, отвара се подрачун који је у складу са националним прописима нове земље пребивалишта, што олакшава наставак пензијског осигурања у другим земљама Европске уније. Овај пан-ЕУ опсег се добро уклапа у кадар младих радника који планирају да стварају каријере преко граница. Уз то, веровало се и да ће провајдери ПЕПП-а имати користи од стварног јединственог тржишта и олакшане прекограничне дистрибуције, што би им омогућило да удруже средства и повећају обим економије, односно да допринесу инвестицијама и расту у ЕУ.

Насупрот овим предностима и очекивањима, опсег ПЕПП-а је још увек ограничен у многим земљама. Заправо, две године након што је ступио на снагу, дуго најављивани паневропски пензијски производ има само једног провајдера у само четири државе чланице. Овакав развој је разочаравајући, слажу се стручњаци, а неки од њих верују да је потенцијалне провајдере можда одвратила дуга листа законских захтева ЕУ – да нуде савете штедишама и гарантују повраћај, а све уз задржавање накнада испод један одсто капитала.

У извесној мери ово могу бити и само проблеми са „избијањем зуба“, који су неизбежни

када се уводи нови закон. Пензијски план траје деценијама и сигурно да је потребно време да се тржиште прилагоди. Јорик ван Занден са Универзитета у Утрехту, који је имао кључну улогу у изради закона, сматра да је план за уједињење пензија у ЕУ тешка борба и због тога што се земље чланице у великој мери разликују по индустријским структурама, очекивањима потрошача и пореским олакшицама. Приватна штедња за пензију креће се од један одсто БДП-а у неким земљама до више од 200 одсто у другим. Ипак, Ван Занден истиче да је и сам подухват ЕУ пензијског закона већ корак у правом смеру.

За разлику од њега PensionsEurope наглашава да би, када је реч о приватним пензијама, Европска комисија и Парламент требало да истраже „приступ одоздо према горе“ тако што ће размотрити постојеће националне личне пензијске производе и неговати најбоље праксе међу државама чланицама како би се унапредио развој паневропских пензија. ЕУ би требало да предузме корективне мере и препозна специфичности пензијских фондова, те да минималном хармонизацијом обезбеди флексибилност потребну за прилагођавање околностима које се мењају.

У међувремену, наводе у PensionsEurope, ревизија законодавства ЕУ о пензијским фондовима заузеће важан део следећег политичког циклуса јер је од суштинског значаја да се осигура да нови закон остане ефикасан у годинама које долазе.

М. Јовановић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ГРАЧАНИЦА УВЕЋАВА ЧЛАНСТВО

Уписано 1.500 чланова

Удружењу пензионера Грачанице протеклих дана приступило је 1500. члан.

Процентуално гледано, у односу на укупан број пензионера, то је једно од најбројнијих удружења у Србији. Своје репостојање и активности започело је тек пре пет година, тако да су остварени резултати на omasовљењу чланства и те како за дивљење и понос. Ово је, између осталог, речено на редовној годишњој седници Скупштине УП Грачанице на којој су разматрани и усвојени извештајни и програмски материјали.

Таквом резултату је, нема сумње, понављајући допринело опредељење грачаничких пензионера да за спровођење својих активности сами инвестирају у просторни и свеобухватни амбијент у коме ће моћи боље да остварују и унапређују своја права и успешније реализују све своје потребе и захтеве везане, пре свега, за бесплатну рехабилитацију и добијање ваучера за субвенционисани одмор и опоравак у бањско-климатским лечилиштима. У протеклом једногодишњем периоду, за потребе месних одбора у Горњој Гуштерици, Лапљем Селу и Сушици, у отварање канцеларија и простора за окупљање пензионера, из сопственог буџета инвестирано је више од 800.000 динара. Истовремено, од локалне самоуправе обезбеђен је пензионерски кутак у Доњој Гуште-

Грачаница

рици, Лепини и Добротину, чиме је та врста потребне инфраструктуре употпуњена на задовољавајућем нивоу.

Наравно, ови елементарни услови за рад и окупљање допринели су унапређењу укупног стандарда и положаја пензионера Грачанице. Адекватан простор за спровођење активности и у осталим областима допринео је да се овде нешто квалитетније и лепше живи у трећем добу, иако је свеколика ситуација оптерећена бројним проблемима и тешкоћама. Наиме, из свих већински српских средина протерују се локалне срп-

ске самоуправе, гасе се или ће се угасити многе установе и институције, тако да је крајње неизвесно и удруживање српских пензионера. Последња неразумна, нехумана и крајње непријатељска одлука централне банке тзв. Косова о укидању динара у промету, само је још једна од таквих потешкоћа. Међутим, пензионери Грачанице истичу да неће посустати и у фокусу рада за наредни једногодишњи период биће све оне активности које ће допринесити одрживом и квалитетнијем опстанку и останку.

В. Стојковић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ОПШТИНЕ ВОЈДОВАЦ

Позајмица добро дође

Фонд солидарности Удружења пензионера Војдовца један је од најактивнијих у Београду. Основан је пре 16 година и за то време је новчано помогао на хиљаде чланова. Сваког месеца Фонд на располагању има милион динара за доделу у виду позајмице за двадесетак чланова, у зависности од висине пензије. Агилна председница Удружења Милка Вучићевић каже да је Фонд најбољи вид помоћи и права ствар за оне којима је тренутно потребна позајмица. Истиче да јој смета социјална

категија Фонда, он је више подсећа на некадашњу популарну Касу зајамне помоћи.

– Толико је велико интересовање да су попуњени спискови до краја године. Остављамо могућност за доделу средстава за ургентне случајеве као што су болест, материјална угроженост и слично. На годишњем нивоу на помоћ може да рачуна око 300 пензионера. Позајмица се, без камата, може враћати у шест до 12 рата. Сваки нови члан може након два-три месеца да конкурише за доделу средстава. После

осам година сваком члану се враћа 85 одсто уложеног новца. Породица преминулог члана има право на износ у висини једне пензије – каже Милка Вучићевић и апелује да се што више пензионера учлани у Фонд јер се тиме се увећава буџет и могућност да већи број чланова добије позајмицу.

Посредством Фонда ПИО у Удружењу пензионера Војдовца подељено је 166 хуманитарних пакета. Право на бесплатну рехабилитацију ове године добила су 603 пензионера од 630 колико се при-

јавило. За оне који због висине примања не могу да користе наведене погодности омогућено је, захваљујући уговорима склопљеним са бањама, да користе бањске капацитете ван сезоне. Уколико се иде у групама од 10 до 20 људи, попуст за београдан износи од 30 до 40 одсто. У питању су Рибарска бања, Златибор, Сијеринска бања, Врњачка Бања...

Према речима председнице Милке Вучићевић, тешко иде са окупљањем и дружењем пензионера. Млађи радије одаберу неки

Милка Вучићевић

додатни посао како би попунили кућни буџет, старији су углавном слабије покретни и изгубили су вољу за дружењем. Ипак у Удружењу планирају да организују први једнодневни излет ове године до Пожаревца и Бање Ждрело.

Милан Ашковић

Весело и достојанствено

Једна од најстаријих пензионерских организација у Србији, Удружење пензионера Крушевац, 15. маја забавом у својој свечаној сали обележило је 87 година постојања. Међу бројним званицама били су представници локалне самоуправе, општина Расинског округа, гости из градова побратима: Ниша, Ариља, Ужица, Шапца, Куршумлије, директорка Филијале Фонда ПИО Крушевац Драгана Богдановић, а свечаност је својим присуством увећала и председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић.

Атмосфера је била достојанствена, како и приличи ветеранима, музика пријатна, без трунке кича, а енергија није личила на ону трећег доба, већ се играло и певало као да су и гости и домаћини у цвету младости или можда више знају да поштују и вреднују живот, искуство стицано годинама и имају мудрости да цене сваки тренутак.

Домаћин, председник Удружења пензионера Крушевац, Миленко Михајловић, поздравио је присутне, пожелео дуг живот и добро здравље уз обећање да ће чланови и активисти Удружења обићи пензионере који због болести или другог разлога нису могли да присуствују обележавању тог значајног датума.

Иначе, ово удружење су 1937. основале крушевачке занатлије. Након Другог светског рата обнавља се рад удружења које се стационира у Обилићевој улици, где се и сад налази. Данас је то једна жива заједница, са одлично уређеним простором, а очекује се

Гост на прослави и председник САПЕНС-а Андреја Савић (седи први слева)

Чланови увек орни за песму и игру

и да 4,5 ари плаца буде претворено у „пензионерски летњиковац“, простор за окупљање који ће бити и место бројних активности, попут сликарских и радионица декупажа, вечери поезије, песама и игара, место за заседања Актива жена и других комисија Удружења, као и простор за вежбање КУД „Драган Токовић“ које броји око стотину чланова, међу којима је много врхунских играча и одличних солиста.

Као и сви други, тако се и крушевачки пензионери највише радују излетима, који се организују два до три пута месечно, у складу са обавезама и могућностима. Поред набројаних активности, Удружење организује и превентивне прегледе у сарадњи са лекарима из Крушевца, а сваког дана на располагању пензионерима су фризерске услуге и

ресторанске, уз пригодне, односно популарне цене хране и пића.

Чланови обилазе болесне и усамљене, а дуго се практикује подела солидарних пакета за најугроженије, као и набавка огрева на рате. Одлична је и сарадња са релевантним институцијама, а председник Удружења Михајловић, као дугогодишњи функционер града, неретко користи свој интегритет и репутацију у циљу помоћи члановима. Његове савете, како кажу, користе и они који не припадају популацији пензионера, а посебно је омиљен и радо виђен међу спортистима јер је и ту био активан више од 40 година. А Миленко Михајловић истиче да дружење са младим и способним људима подмлађује и њега самог.

Данијела Карајовић

АЛЕКСИНАЦ

Набављене тоне кромпира и угља

На редовној годишњој Скупштини Удружења пензионера општине Алексинац разматрани су и усвојени извештаји о раду и финансирању у 2023. години. Такође, усвојени су и планови рада, финансијског пословања, као и план путовања, излета и дружења за ову годину.

Подносећи извештај о раду Удружења у прошлој години, потпредседник Радул Стојановић истакао је да је општинска организација пензионера окупила око 2.100 чланова у 37 месних организација, што, како је рекао, није задовољавајући број с обзиром на то да на подручју општине има близу 12.000 корисника пензија.

Стојановић је истакао да је Удружење лане за своје чланове обезбедило 189 тона

Са седнице Скупштине Удружења пензионера Алексинац

угља на отплату у више месечних рата. По повољним ценама обезбеђено је и више од два вагона кромпира из околине Ивањице и 383 пакета или 5.745 килограма свежег пилећег меса. Поред тога, за тешко болесне чланове набављено је и испоручено

120 пакета са храном и хигијенским средствима, као и 300 пакета солидарности, чију је набавку финансирао Републички фонд ПИО.

Месне организације пензионера у Тешици, Врћеновици, Гредетину, Брадарцу и Глоговици, као и Месна организација у Житковцу, која је најмасовнија на сеоском подручју, похваљене су за добар рад у минулој години. Посебно су истакнуте и активности председника Удружења Бобана Вучковића.

У плану рада за 2024. годину наглашено је да ће се наставити са традиционалним акцијама и активностима које имају за циљ олакшање свакодневних проблема пензионерске популације.

Срђан Илић

БОСИЛЕГРАД

СТИГНУ И ДО НАЈУДАЉЕНИЈИХ

У сарадњи са локалном самоуправом и Општинским одбором Црвеног крста у Босилеграду, санитарска екипа Четврте бригаде Копнене војске боравила је у селу Доње Тламино, удаљеном од града тридесетак километара. У оквиру традиционалне акције „Војни лекар на селу“, која има за циљ пружање медицинске помоћи становништву, јачање сарадње и поверења, у Месној канцеларији у Доњем Тламину бесплатно је превентивно прегледано 18 мештана овог села.

Секретар Црвеног крста у Босилеграду, Руска Божилова, изјавила је за „Глас осигураника“ да су војни медицинари обавили опште лекарске прегледе мерења крвног притиска и нивоа шећера у крви. Прегледане старије особе, којима је отежан приступ систему здравствене заштите, добиле су савете за даљи медицински третман, као и бесплатне лекове.

Четврта бригада Копнене војске још 2006. године прва је у Војсци Србије почела реализацију акције „Војни лекар у селу“. У тешко приступачним селима Копнене зоне безбедности припадници војног санитета пружају медицинску помоћ свим остарелим особама којима је потребна.

И. П.

СМЕДЕРЕВО

Активност без задршке

Клуб пензионера „Желвоз“ у Смедереву, поред свакодневних дружења у пријатном амбијенту, као и обележавања празника, па често и рођендана својих чланова, бави се врло озбиљно и другим активностима.

Недавно је организована посета и дружење у Радинцу где су чланови Клуба посетили савремени, новоотворени дечији вртић „Чаролије“, а поводом Дана победе полагањем венаца на споменик одата је почаст борцима за слободу у Првом и Другом светском рату, о којима је надахнуто и уверљиво говорио др Драган Илић.

Посебно занимљива и корисна је била посета завичајном музеју, смештеном у породичној кући оснивача др Драгана Илића. О оснивању, поставци и експонатима музеја говорио је, у својству домаћина, сам оснивач који је познат као изузетан познавалац и истраживач Првог и Другог српског устанка, о чему је написао више историјских књига и драма.

Посебна активност Клуба је припрема монографије компаније „Желвоз“ о стодесетогодишњем постојању и раду овог колектива, на којој врло ангажовано ради тим предвођен академиком проф. др Живославом Адамовићем, уз одговарајућу подршку менаџмента компаније на челу са председником Зораном Рајићем.

У протеклом периоду обележена је и слава Свети цар Константин и царица Јелена, а следи отварање библиотеке Клуба, па посета Новом Саду возом „Соко“, као и друге планиране активности.

Р. В.

СОМБОР

Хуманитарна недеља

„Треш феш за кеш“ назив је хуманитарне акције која је последње недеље маја одржана у просторијама Градског удружења пензионера у Сомбору. У питању је био први базар половне мушке, женске и дечије одеће, обуће и асесора.

Опрану, попеглану и уредно сложену робу су током пролећа чланови одлагали у магацин

да би на крају била продата по симболичним ценама (100, 200 и 300 дин.), а приход од продаје је усмерен у хуманитарне сврхе, чиме се помогло социјално угроженој породици.

Непродату робу је преузео сомборски Црвени крст те ће бити расподељена њиховим корисницима, а већ се размишља о наредној иницијативи (крајем јесени) када ће помоћ бити усмерена корисницима у домовима социјалне заштите.

И. О.

МЕДВЕЂА

Годишњица Удружења

Давне 1975. године, 10. јуна, на иницијативу групе ентузијаста из Горње Јабланице а уз свестрану помоћ лесковачког удружења пензионера, формирано је Удружење пензионера општине Медвеђа. Недавно су обележили 49 година које су биле радне и активне.

На челу Удружења је вредан тим који предводи Миладин Шарац (на слици), неуморни ентузијаста.

– Наше удружење броји више од 800 активних чланова различитих националности: српске, црногорске, албанске, ромске, од укупно око 1.500 пензионера који живе на подручју општине Медвеђа. Близу 750 наших чланова је животно осигурано, а осигуравајућа кућа је допринела да солидно уредимо наш Клуб старих у Медвеђи – каже Миладин Шарац.

Удружење пензионера из Медвеђе формирало је пет клубова за старије у највећим месним заједницама ове општине, од којих је најактивнији клуб у Сијаринској бањи.

Т. С.

АЛИБУНАР

Пензионерима стигли пакети

За Општинску организацију пензионера у Алибунару субота, 1. јун, била је радна. За кориснике са најнижим пензијама са територије ове општине стигао је контингент од 200 хуманитарних пакета које су активисти истоварили у просторије Општинске организације.

Према речима председника пензионерске организације Алибунара, Милоша Окиља, прispелу помоћ обезбедио је Републички фонд ПИО за пензионере у општини са примањима до 24.987,67 динара месечно. Сходно поменутој социјалној лествици, пакете су добили и пензионери у осталим местима ове општине.

Ф. К.

ШАБАЦ

На Сабору Поцерине

Чланице Градске организације инвалида рада и инвалидских пензионера Шабац учествовале су 8. јуна на другом Сабору Поцерине са кога носе лепе утиске.

– Било је велико задовољство бити активан учесник на другом Сабору Поцерине. Садржај посвећен деци – активности адекватне младима. Клинци и клинцезе на сунчаном дивном дану савладавали су препреке у трчању, вожњи бициклом, вештинама постављања шатора и извиђачког кампа. Било је и дивних рецитала уз доста забаве, а у представљању градских игара аплаузом су награђени учесници и учеснице фолклорне групе „Василиса“. Одрасли су се такмичили у припремању гулаша од дивљачи. Наше учешће је било у представљању ручних радова из ткачке радионице „Стари занати“ и демонстрација вештина старих заната – рекла је Мирослава Савковић, председница ГОИР и ИП Шабац.

Истичући садржај манифестације и спој младости и искуства, Савковић је посебно похвалила срдачност и гостопримство домаћина, организатора Сабора – етно домаћинство СТД Калиновац из Поцерског Метковића.

Г. О.

ВРЊАЧКА БАЊА

Дружење бивших матураната

У ресторану „Истра“ Угоститељско-туристичке школе у Врњачкој Бањи одржан је генерацијски сусрет матураната 1968/69. године, тадашњих ученика Шумарске школе „Душан Премовић“ из Краљева. Њихов одељенски старешина био је Десимир Ковачевић.

Била је ово њихова 55. годишњица матуре а, према речима Драгана Тишме из Апатина, тадашњег ученика ове школе, одељење је било састављено од ученика из свих крајева Србије и сви су заједно становали у Интернату. Ту су се додатно зближили па су и данас остали блиски.

– Сви смо имали радна места у струци и били смо задовољни својим позивом. Када бисмо били у прилици, поново бисмо исто изабрали. И сада имамо контакте, сећамо се тих лепих времена наше младости. Заједно смо одрастали и постали људи у једној здравој средини. Већ смо у озбиљним годинама, међу нама сада није наших 11 колега, неке су здравствени проблеми спречили да дођу на овај скуп, али надамо се да ћемо се опет видети и сећати догађања из тих лепих ђачких времена јер „од колевке па до гроба најлепше је ђачко доба“, каже наша стара пословица – рекао нам је Драган Тишма у име осталих присутних некадашњих матураната и захвалио што смо их посетили.

Д. И.

СВРЉИГ

Подељено 600 пакета

Током априла, маја и јуна ове године Удружење пензионера Сврљиг поделило је пензионерима скоро 600 прехранбено-хигијенских пакета.

Средства за 250 пакета, чија је појединачна вредност 1.150 динара, обезбедили су Удружење пензионера Сврљиг и локална самоуправа, рекао је Славиша Матејић, председник овог удружења.

– Крајем маја и у првој половини јуна подељено је више од 300 пакета помоћи које је обезбедио Републички фонд ПИО преко Савеза пензионера Србије. Поштовани су сви критеријуми конкурса, а у подели пакета помогли су председници месних организација пензионера на градском и сеоском подручју – навео је Матејић.

С. Ђ.

КОМИСИЈА ЗА ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ И ПУТОВАЊА ТРСТЕНИЧКИХ ПЕНЗИОНЕРА

Воле да се друже и путују

У Општинској организацији пензионера Трстеник велику улогу има Комисија за друштвени живот и путовања коју успешно води Милица Куч, у сарадњи са колегама пензионерима Радмилом Цветковић и Василијем Тошовићем. Ова комисија реализовала је низ активности које је подржао велики број пензионера.

– Сви ми знамо да наши пензионери воле и желе да се друже и да путују. Заслужили су то и треба им омогућити да сада проводе време без стресова и проблема. Према интересовању чланова, ми смо у трстеничкој организацији формирали трочлану комисију, направили план дружења и путовања који за сада изузетно функционише. Да напоменем да ове, да тако кажем, наше услуге могу да користе и пензионери који нису наши чланови, услов је да

Милица Куч прва здесна са сарадницима Василијем Тошовићем и Радмилом Цветковић

уплате износ од 350 динара и на тај начин остваре право на те услуге. Ја волим ово што радим

и захваљујем сарадницима који ми помажу да све то одрадимо на задовољство наших пензионера – каже Милица Куч, председница Комисије која функционише већ годину дана.

До сада је реализовано 11 путовања, која су протекла на задовољство и без проблема, па се и повећало интересовање за излете и дружења.

– Углавном смо обилазили манастире, културно-историјске споменике, били смо на Сребрном језеру, у бањама, на планинама. У години дана имали смо четири традиционалне забаве: за Нову годину, на Светог Саву, за 8. март и пензионерску забаву у месецу пензионера. Уз музику и богат мени била су то лепа дружења, тражило се и место више. На путовањима смо анкетирали наше пензионере и на основу њихових жеља направили план који ће

у наредном периоду бити проширен – наводи Милица Куч и истиче да су прошле године организовано посетили Жупску бербу, а у овој ће ићи и на Опленачку бербу, Роштиљијаду, у Гучу, на Хомољске мотиве, Шабачки вашар и друге манифестације.

По жељи заинтересованих биће и путовања у иностранство – у Сарајево, Солун и на Божићни вашар у Темишвару.

– У циљу будуће сарадње контактирали смо нека удружења у Расинском округу и надамо се да ћемо успешно сарађивати. Са неком од агенција договоримо и летовање наших пензионера на мору у више рата, наравно ако буде интересовања – каже председница Комисије за друштвени живот и путовања трстеничких пензионера уз позив другима да се придруже. **Д. Ивановић**

МИРИЈЕВСКИ ПЕНЗИОНЕРИ АГИЛНИ И АКТИВНИ

Победили усамљеност

Да се и у трећем добу може бити срећан и задовољан животом уколико има воље за дружењем и путовањем, доказали су пензионери Старог Миријева чије је Удружење „Треће доба“ у претходна два месеца организовало много тога.

Путовања по Србији посебан су ужитак и за такве догађаје увек мањка места у аутобусу. Тако су у претходном периоду посетили манастир Бођани код Бача, затим Тумане и Нимник, као и манастир Петковицу на Фрушкој гори.

На излет у Бач упутили су се на позив тамошњег удружења пензионера са чијим члановима су у целодневном дружењу обишли тврђаву и друге знаменитости тог лепог места. У Сремској Митровици, на једнодневном излету, имали су водича који их је повео до базилике Светог Димитрија, Музеја Сре-

Пензионери одушевљени посетом Суботици и Палићком језеру

ма, Житног трга, Царске палате, а многи су се и сликали поред споменика мангулици и пулину. У Ноћају, код споменика Стојану Чупићу, слушали су веома занимљиву причу о Змају од ноћаја.

Посета Суботици и обилазак Градске куће у којој је локални водич изнео бројне занимљи-

вости код многих пензионера је изазвала дивљење. Ништа слабији утисак није оставила ни суботичка Синагога. Подразумевао се и обилазак Палићког језера, а када се томе дода ручак уз музику на Мајкином салашу, ужитак је комплетан. На овим путовањима стичу се

нова пријатељства, размењују бројеви телефона и онда и они пензионери чија су деца далеко више нису сами ни усамљени.

Последњи у низу лепих догађаја које је организовало Удружење пензионера „Треће доба“ је обележавање славе Удружења Св. Кирило и Методије. Сечењу славског колача у цркви Св. пророка Илије присуствовао је велики број чланова а свечаном ручку и бројни гости који помажу рад Удружења. Председник Удружења Душан Матић најзаслужнијима је доделио пригодне захвалнице и повеле.

Треба рећи и да Удружење бар једном месечно организује прославу рођендана чланова рођених у том месецу, скупе неки динар за музику и храну, неко направи тарту, неко донесе пиће и ето услова за добар провод.

Душан Матић

Када може да се врши прерачун пензије

? Љ. С., Вреоци: Пре две године сам отишла у пензију са 40 година стажа. После пар месеци наставила сам да радим у једној трговинској радњи и ту сам и даље. Колико још могу да радим и да ли могу да поднесем захтев за прерачун пензије? Да ли ће тај додатни стаж да ми повећа пензију?

Одговор: Поновно одређивање пензије Фонд ПИО обавља на захтев корисника, под условом да је радни однос трајао најмање 12 месеци. Право на повољнији износ пензије припада од првог дана наредног месеца од дана подношења захтева. Захтев

се подноси на одговарајућем образцу лично, електронски преко сервиса Е-шалтер на сајту www.pio.rs или поштом. Фонд је дужан да кориснику права исплаћује повољнији износ пензије. Дужина пензијског стажа може износити највише 45 година.

Право на породичну пензију не застарева

? Г. В., Чајетина: Супруг ми је преминуо пре три месеца па ме занима да ли постоји неки рок до када могу да поднесем захтев за породичну пензију. Ја имам своју пензију али сам у дилеми да ли да је се одрекнем и да поднесем захтев за породичну пензију пошто не знам колико би та пензија износила.

Одговор: Право на породичну пензију не застарева, и остварује се уколико су испуњени услови по прописима који важе у моменту подношења захтева. По окончању поступка, када се утврди право на породичну пензију и износ, Ви ћете добити обавештење да се изјасните коју пензију желите да примате. Уколико се определите за породичну пензију, врши

се обустава исплате старосне пензије и од наредне исплате започиње исплата породичне пензије. Износ породичне пензије за једног члана породице је 70 одсто пензије коју би корисник примао.

Права из пензијског и инвалидског осигурања остварују се од дана поднетог захтева, а најраније шест месеци пре тог дана.

Право на исплату погребних трошкова

? П. Б., Београд: Мој рођак који је преминуо добијао је борачко-инвалидску пензију. Пошто није имао ближих рођака, ја сам га сахранио и платио све трошкове сахране, за шта имам рачуне. И он је живео у Београду. Потребна ми је информација каква је процедура: коме да се обратим да доставим умрлицу и другу документацију и да наплатим погребне трошкове.

Одговор: Републички фонд ПИО исплаћује новчану накнаду за погребне трошкове само у случају смрти корисника пензије Фонда ПИО Републике Србије. Према Вашим наводима, Ваш покојни брат није био корисник пензије Фонда ПИО већ је био корисник инвалиднине по основу Закона о правима бораца, вој-

них инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица, те би требало да се обратите Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектору за борачко-инвалидску заштиту, за добијање информације о томе да ли можете остварити право на накнаду погребних трошкова.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Пријава на обавезно социјално осигурање

? С. П., Ваљево: Да ли је потребно да фирма у којој радим подноси пријаву на обавезно социјално осигурање (преко портала ЦРОСО) оних лица која обављају послове по основу уговора о делу или ауторског уговора, а осигурана су по другом основу – запослени су код другог послодавца односно пензионисана су лица? Имамо недоумицу како да поступимо у том случају.

Одговор: Пријава на осигурање за лица која обављају послове за које је предвиђена исплата уговорене накнаде (уговор о делу, ауторски уговор) врши се само када је осигурање по основу поменутих уговора једино осигурање, односно, кад нису осигурани по неком другом основу. Дакле, лица која су запослена по основу уговора о раду не пријављују се на осигурање по основу уговора о делу или ауторског уговора. Међутим, старосни пензионери који су ангажовани по основу уговора о делу или ауторског уговора при-

јављују се на осигурање (осим у случају када је старосни пензионер истовремено и запослен по уговору о раду). Наиме, старосни пензионери се могу поново запослити, обављати самосталну делатност или радити по уговорима за које је предвиђена исплата уговорене накнаде, остварити стаж након стицања пензије и уколико су били најмање годину дана у осигурању, имају право на поновно одређивање пензије. Стога се, у складу са наведеним, уредно врши пријава на осигурање таквих корисника старосне пензије.

Спортски стаж

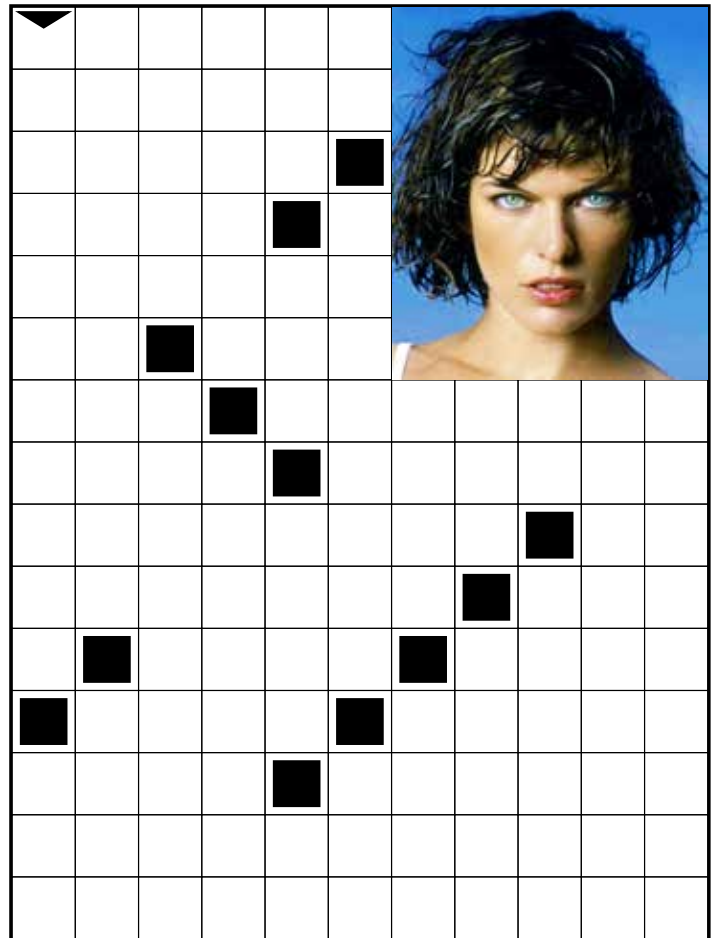
? И. Ч., Кикинда: Нисам никад радио у Србији, нити у СФРЈ, али сам годинама сам уплаћивао доприносе за ПИО у Југославији, односно Србији, по основу тога што сам играо кошарку у савезном рангу (Прва и Друга лига). На који начин могу да то проверим пошто немам тачну евиденцију о уплатама?

Одговор: Својство осигураника по основу бављења спортом може да се призна спортисти који је био члан спортског клуба који се такмичио у савезном рангу или у спортовима у којима се такмиче појединци. Потребно је поднети захтев за утврђивање података о стажу осигурања и својству осигураника надлежној филијали Фонда ПИО према месту пребивалишта, на основу којег се спроводи поступак и доноси решење. Уз захтев за утврђивање својства

осигураника спортисте потребно је приложити званичне доказе: јавне исправе из којих се види да се лице у одређеном периоду бавило спортом (регистрација, здравствени картон, записници са утакмица и сл.), потврду – доказ којег ранга је био клуб у време када је спортиста био члан тог клуба, односно потврде матичног клуба, одговарајућег гранског и Спортског савеза Србије и доказ о школовању у време када се спортиста налазио у клубу.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: РАЈКО КУЗМАНОВИЋ	АУТО МОТО САВЕЗ	МАГАРЕЊИ ГЛАС	ДАВАТИ НА КРЕДИТ	ЛИСТИЊИ СПОРТСКЕ ПРОГНОЗЕ	ПАСТА ЗА ОБУЌУ	ПОВОРКА У ПУСТИЊИ
СЕВЕРНА ПОЛАРНА ОБЛАСТ						
НАША ПЕВАЧИЦА ЊЕГОМИР						
СУПРУГОВ ОТАЦ						
	ЛЕП МЛАДИЋ ИЗ МИТОЛОГИЈЕ	РЕЗУЛТАТИ РАДА СТОВАРИШТЕ ДРВА ЗА ОГРЕВ				
ДОДАТАК ПРОИЗВОДИМА						
ОНЕМОЋАО ЧОВЕК (ПОГРД.)						
ПОКАЗНА ЗАМЕНИЦА				ПОДРОБНО ПРОУЧАВАТИ	НЕПЕРПРОМЕНЉИВИ ТРАНСФОРМАТОР	
КАРАКТЕР						НЕПРОМОЧИВО ПЛАТНО
ДРЖАВЉАНИН ИРАНА						
МЕСАРСКЕ СЕКИРИЦЕ						
	НАШ ВЕЛМОЖА МРЊАВЧЕВИЋ	ПРАСТАНОВНИК БАЛКАНА ЦРКВЕНО ПРОКЛЕТСТВО				
ВОЈНА АКАДЕМИЈА				РУСКА ГЛУМИЦА, АРЕПИНА		
УНАТРАГ				АРАБЉАНИН		
БЕОЧУГ, АЛКА						
СЕОСКО ПОДРУЧЈЕ					РУКОМЕТНИ РЕПРЕЗЕНТАТИВАЦ МАРОКА, АМАЛ	ИНСТИТУТ ЗА ТЕРМОТЕХНИКУ И ЕНЕРГЕТИКУ
ХРАМАТИ, ЂОПАТИ						
ПРОДУКТ ИМИТАЦИЈЕ						
ПРЕМА ДОЛЕ, НАДОЛЕ						

Све речи из пописа упишите у укрштеницу тако да добијете исправну укрштеницу.

11 слова: БРАТИСЛАВАЦ, МИЛА ЈОВОВИЋ, ПОНИШТАВАТИ,

10 слова: ИРЕНА ПАПАС,

9 слова: АРГУМЕНАТ, КАЖЊЕНИЦИ, НЕРЕДОВАН,

8 слова: ВАРАЛИЦА, НИШАНИТИ, ТАЛАСАТИ,

7 слова: ИСЕЛИТИ, КАДИЛАК,

6 слова: ГАРАВА, ИРОКЕЗ, ЈАЧАТИ, МИКСЕР, НЕВЕРА, СКАЛАР, ТАБАНИ,

5 слова: КОВАЧ, ЛАБАВ, ЛЕВАК, ШАРЕН,

4 слова: АНАЛ, ДАЛИ, ДЕЦИ, КАРО, КОСА, ЛАВА, ЛАМЕ, ЛИЛА, ОПЕТ, ШАЛА,

3 слова: ВАН, ГУЊ, ЕЕК, ИВА, ЛБП, РЕШ, ТЕК, ТСТ,

2 слова: ГЖ, ИШ, ЛЕ, ОП, РЗ,

РЕШЕЊЕ: апктик, мерица, свекар, дера, адитив, дртика, ови, н, нарав, иранац, сатаре, илир, ва, ија, уназад, карика, апа, шепати, имитат, нанкице.

РЕШЕЊЕ: миксер, ирокез, левак, анал, н, јачати, оп, реш, ван, кадилак, опет, невера, варалица, гж, иселити, гуч, ђ, дали, лаве, коса, шарен, лава, табан, братиславац, поништавати.

Да ли сте знали ...

– да је Међународни дан Дунава манифестација која се обележава сваке године, 29. јуна? Овај догађај установљен је 2004. године у 14 европских земаља потписница Међународне конвенције о сарадњи на заштити и одрживом коришћењу реке Дунав, на чијем сливу живи око 83 милиона људи.

– да Дунав протиче кроз више земаља него било која друга река на свету? Изворе у Немачкој, у Шварцвалду, и својим током, дугим скоро 3.000 км, пролази кроз десет европских земаља (Нил је други са девет), од тога кроз четири престонице: Беч, Братиславу, Будимпешту и Београд. Површина слива реке Дунав је 817.000 км² и користи га 19 земаља, што га чини највећим међународним речним сливом.

– да је просечан проток воде 7.000 м³ у секунди и да је због своје огромне запремине Дунав један од најважнијих извора свеже воде за пиће? Процењује се да се скоро 20 милиона људи ослања на ову реку за воду за пиће. Томе у великој мери доприносе притоке Дунава којих има више од триста.

– да је Ђердап најдужа и највећа клисура у Европи и место где је Дунав најдубљи – 90 м? Тај део његовог тока се зове Казан и једно је од најлепших и најмистериознијих природних подручја. Поред Ђердапске клисуре у Србији, уз Дунав се налази још седам националних паркова – по два у Немачкој и Румунији и по један у Аустрији, Мађарској и Хрватској.

– да је делта Дунава једина делта на свету уврштена на Унескову листу светске баштине? Делта Дунава се простира на површини већој од 5.700 км², има слатке и слане воде и са 23 различита екосистема чини један од највећих биодиверзитета на планети. Само 10 одсто ове области чини земљиште, а преостали део водени путеви, канали, мочваре и лагуне.

– да у делти Дунава живи 135 врста риба, од којих је најпознатија јесетра. Највећа врста јесетри у делти је белуга која може да пређе пет метара дужине и да тежи више од тоне. Локалне легенде говоре о белуга јесетрама дужине више од девет метара, а највећа званично пријављена у делти Дунава уловљена је 1890. године и била је тешка 888 кг, од чега је само икра 127 кг.

Лековите мисли

Више се не краду књиге јер би морале и да се прочитају.

Моје дело је раме уз раме са делом Иве Андрића. Књиге су нам једна до друге у излогу.

Није баш све скупо. Јефтине су илузије.

Тек кад је отплатио дугове, опет је стекао другове.

На вртешци живота често пуцају живци.

И нерадник је некада у преимућству. Не може да се повреди на раду.

Душан Старчевић

Крајност

Прошлост не прима госте, она долази у садашњост.

Не иде на добро онај ко иде из крајности у крајност.

Неко је у криву ако су сви у праву.

Остављено за сутра требало је урадити јуче.

Свачије време долази касно. Зато не треба журити.

Пензију трошим, а живот живим.

Миљан Деспотовић

ИЗЛЕТ

Аксиом

Добре политике се цене по фазама а не по фразама развоја.

Недоказанима је и аксиом без значаја.

Живот умерен – спокојан, преко мере – неспокојан.

Мера је однос сваке равнотеже.

Тешка је психологија лакога морала.

Слободан Дучић

Речи

Нисам ни сањао, а сан ми се остварио.

Волим своју земљу, али не и да је орем.

Лопов се не бави теоријом, он примењује праксу.

Афористичари су штедише, не расипају се речима.

Мирно пловим кроз живот. Никад не таласам.

Дечији песник ужива. Подетињио је.

Радомир Станојковић

Дилема

Чуда се дешавају сваки дан! На интернету!

Разрешо сам дилему љубав или новац? Решење је у љубави према новцу!

Он воли људе али се са животињама боље слаже!

Истина можда јесте спора, али има жесток ударац!

Зато што је дуг дошао на наплату, благајник је отишао!

Сви су грешни! Неко греши у оквиру закона а неко изван њега!

Невен Шијаков